

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

**ELEKTRİK GİTARIN MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ VEREN
OKULLARDA KULLANIMINA YÖNELİK EĞİTİMCİ VE ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

İbrahim BİRDAL
(Yüksek Lisans Tezi)

İstanbul – 2019

T.C.
Marmara Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı

**ELEKTRİK GİTARIN MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ VEREN
OKULLARDA KULLANIMINA YÖNELİK EĞİTİMCİ VE ÖĞRENCİ
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

İbrahim BİRDAL
(Yüksek Lisans Tezi)

Danışman
Öğr. Gör. Dr. Melih GÜZEL

İstanbul – 2019

ONAY

İbrahim BİRDAL tarafından hazırlanan "Elektrik Gitarın Mesleki Müzik Eğitimi Veren Okullarda Kullanımına Yönelik Eğitimci ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi" konulu bu çalışma 17/07/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda jüri tarafından başarılı bulunmuş ve yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı ve Soyadı

İmza

Tez Danışmanı

Öğr. Gör. Dr. Melih GÜZEL

Jüri Üyesi

Prof. Dr. Mustafa USLU

Jüri Üyesi

Dr.Öğr.Üyesi Ümit Kubilay CAN

ÖZGEÇMİŞ

- 2000-2004 İstanbul Ticaret Odası Anadolu Meslek Lisesi / Elektronik Bölümü – Öğrenci
- 2010-2014 Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü – Öğrenci
- 2014-2015 Marmara Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Pedagojik Formasyon – Öğrenci
- 2015-2018 Özel Merter Asil İlkokul/Ortaokulu – Müzik Öğretmeni
- 2016 Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü – Yüksek Lisans Öğrenci
- 2018 Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü – Konuk Öğretim Görevlisi

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Görev Yaptığı Kurum : T.C. Kocaeli Üniversitesi

E-posta : ibrahimbirdal@gmail.com

ÖNSÖZ

Müzik eğitiminin önemli basamaklarından biri de çalgı eğitimidir. Ulusal ve uluslararası alanda mesleki müzik eğitimi veren okullarda klasik batı müziği çalgıları, ek olarak ülkemizde Türk Müziği çalgıları, yaygın bir şekilde, kullanılmaktadır. Bu çalgıların yanı sıra ulusal ve uluslararası alanda mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda popüler müzik çalgılarının yer aldığı eğitim programları da mevcuttur. Bu popüler müzik çalgılarından birisi de elektrik gitardır. Elektrik gitar kısa tarihine göre hızla yaygınlaşıp, popülerliği ve farklı müzik türlerinde kullanılabilirliği ile ulusal ve uluslararası mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda, az sayıda da olsa yer almaktadır. Bu araştırmanın amacı, elektrik gitarın mesleki müzik eğitimi veren okullarda kullanımına yönelik öğrenci ve eğitimci görüşlerini toplamak ve elde edilen bulgular neticesinde ülkemizde ve dünyada verilen elektrik gitar eğitimini farklı açılardan ele almaktır. Yapılan araştırmanın sadece elektrik gitar eğitimi değil, diğer popüler müzik çalgılarının mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda kullanılması yönünde pozitif bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmam boyunca danışmanlığımı üstlenen, değerli önerileri ve katkılarıyla çalışmamın olgunlaşmasını sağlayan ve bana destek veren değerli hocam Sayın Öğr. Gör. Dr. Melih GÜZEL'e en içten teşekkürlerimi sunarım.

Lisans eğitimi sürecinde bana bilgi ve tecrübeleri ile destek olan, lisans eğitimim sonrası desteğine hala devam eden değerli hocam Dr. Öğr.Üyesi Ümit Kubilay CAN' a çok teşekkür ederim.

Yüksek lisans süreci boyunca bilgi ve tecrübeleri ile destek olan değerli hocam Prof. Dr. Mustafa USLU' ya en içten dileklerimle teşekkür ederim.

Hayatım boyunca her zaman yanımda olan, fedakârlıkları ve sevgileriyle bana daima güç veren değerli babam Aydın BİRDAL ve annem Şerife BİRDAL'a çok teşekkür ederim

Hayatımda büyük bir yere ve öneme sahip olan, varlığı ile bana güç veren, her zaman yanımda olup bana destek olan sevgili eşim Özlem Yorulmaz BİRDAL' a çok teşekkür ederim.

ÖZET

ELEKTRİK GİTARIN MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ VEREN OKULLARDA KULLANIMINA YÖNELİK EĞİTİMCİ VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Bu araştırmada; elektrik gitarın mesleki müzik eğitimi veren okullarda kullanımına yönelik eğitimci ve öğrenci görüşlerini ortaya koymak amaçlanmıştır. Betimsel tarama modeline uygun olarak yürütülen araştırmada şu sorulara cevap aranmıştır; elektrik gitar eğitiminin mesleki müzik eğitimi veren okullarda programlanması ve kullanımına yönelik öğrenci ve eğitimci görüşleri nelerdir? Mesleki müzik eğitimi veren okullarda yer alan elektrik gitar eğitimi kapsamında öğretici ve uygulama materyali kullanımına yönelik öğrenci ve eğitimci görüşleri nelerdir? Mesleki müzik eğitimi veren okullarda elektrik gitar eğitimi almış mezunların mesleki imkanları ile ilgili öğrenci ve eğitimci görüşleri nelerdir? Türkiye’de elektrik gitar eğitiminin güncel durumu ile ilgili öğrenci ve eğitimci görüşleri nelerdir? Elektrik gitarın uluslararası düzeyde gerçekleşen eğitim ortamları ile ulusal düzeydeki eğitim ortamları arasında yapılan kıyaslamaya yönelik öğrenci ve eğitimci görüşleri nelerdir?

Araştırmanın örneklemini, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Kocaeli Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesinde okuyan elektrik gitar öğrencileri ve ilgili alanda mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda çalışan/çalışmış eğitimciler oluşturmaktadır. Örneklem grubunda 20 öğrenci, 10 eğitimci yer almaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan öğrenci görüşü ve öğretmen görüşü formları kullanılmıştır. Formlarda 9 adet evet, kısmen, hayır ile cevap verilebilecek likert tipi sorular ve 2 adet açık uçlu soru yer almaktadır. Bu sorular, mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda elektrik gitarın kullanımına ilişkin, elektrik gitar eğitiminin programlanması, eğitim ve uygulama materyali kullanımı, elektrik gitar mezunlarının mesleki durumları ile ilgili öğrenci ve eğitimci görüşlerini almaya yönelik hazırlanmış ve uygulanmıştır.

Araştırmada elde edilen verilerin yüzde ve frekans analizleri SPSS programında yapılmış ve tablolar ile bulgulaştırılmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde, elektrik gitarın mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda sayıca yeterli oranda yer almadığı, bu eğitime yer veren mesleki müzik eğitimi kurumlarının programlarının teorik ve uygulamalı dersler ile kısmen uyumlu olduğu fakat bu programların tekrar gözden geçirilmesi gerektiği, bu kurumlarda uygulama

materyallerinin kısmen yeterli oranda öğrencilere sunulduğu, teknolojik imkanlardan yeterince faydalanılamadığı, bu kurumlardan mezun olan öğrencilerin grup ve orkestra çalışmalarında kısmen de olsa başarılı bir şekilde yer alabilecekleri, kendi branşlarında eğitimci olarak görev alabilecek donanıma kısmende olsa sahip oldukları, uluslararası alanda müzikal olarak kendilerini sanatçı kimlikleri ile kısmen de olsa ifade edebilecekleri ve uluslararası okulların yüksek lisans seviyesindeki kabul sınavlarında kısmen de olsa başarılı olacakları görüşlerine ulaşılmıştır. Araştırmanın sonucunda uluslararası ve ulusal düzeyde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda elektrik gitarın yer aldığı fakat köklü bir eğitim sistemine sahip olmadığı için bu kurumlarda bazı sıkıntıların yaşandığı tespit edilmiştir. Bu alanda köklü bir eğitimden bahsedilememe durumu, henüz enstrümanın yeni olması, akademik alanlarda tam olarak kendini kanıtlayamamış olması ve enstrüman ile ilgilenen kişilerin çoğunlukla akademik ortamlardan uzak kalması gibi nedenlerle açıklanabilir.

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE VIEWS OF EDUCATORS AND STUDENTS ABOUT THE USE OF ELECTRIC GUITAR IN INSTITUTIONS PROVIDING VOCATIONAL MUSIC EDUCATION

In this research, it is aimed to reveal the opinions of educators and students about the use of electric guitar in institutions providing vocational music education. In the study conducted in accordance with the descriptive survey model, the following questions were searched for; what are the opinions of students and educators regarding the programming and use of electric guitar education in institutions providing vocational music education? What are the opinions of students and educators regarding the use of instructional and practice materials within the scope of electric guitar training in institutions providing vocational music education? What are the opinions of students and educators about the vocational opportunities of graduates who have received electric guitar training in institutions providing vocational music education? What are the opinions of students and educators about the current state of the electric guitar education in Turkey? What are the opinions of students and educators regarding the comparison between the educational environments at the international level and the educational environments at the national level of the electric guitar?

The sample of the study consists of electric guitar students studying at Kocaeli University and Yıldız Technical University in 2018-2019 academic year and educators working/worked at institutions providing vocational music education in the related field. There are 20 students and 10 educators in the sample group.

In the research, student and teacher opinion forms prepared by the researcher were used as data collection tools. The forms included 9 survey model questions and 2 open-ended questions. These questions were prepared and applied in order to get the opinions of students and educators about the use of electric guitar in vocational music education institutions, programming of electric guitar education, use of training and application materials, and professional status of electric guitar graduates. Percentage and frequency analyzes of the data obtained in the study were performed in SPSS program and were identified with tables.

As a result of the findings, it is observed that the electric guitar is not enough in professional music education institutions and that the programs of vocational music education institutions which include this education are partially compatible with the theoretical and practical

courses, but these programs need to be revised and the application materials are partially sufficient in these institutions. The students who have graduated from these institutions can take part in group and orchestral works successfully, they have the knowledge and ability to work as an instructor in their own branches, and they are partly represented by their artistic identities. and that the international schools will be successful, albeit partially, in the admission examinations at the master's level.

İÇİNDEKİLER

ÖZGEÇMİŞ	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET	iii
ELEKTRİK GİTARIN MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ VEREN OKULLARDA KULLANIMINA YÖNELİK EĞİTİMCİ VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ	iii
ABSTRACT	v
INVESTIGATION OF THE VIEWS OF EDUCATORS AND STUDENTS ABOUT THE USE OF ELECTRIC GUITAR IN INSTITUTIONS PROVIDING VOCATIONAL MUSIC EDUCATION.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR VE SEMBOLLER	xv
BÖLÜM I: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Sınırlılıklar	3
1.5. Sayıtlar (Varsayımlar).....	4
1.6. Tanımlar	4
BÖLÜM II: İLGİLİ ALAN YAZIN	6
2.1. Müzik Eğitimi	6
2.1.1. Müzik Eğitiminin Üç Ana Türü	7
2.2. Çalgı Eğitimi	10

2.3. Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumların İncelenmesi	11
2.3.1. Ulusal Kurumların İncelenmesi	11
2.3.2. Uluslararası Kurumların İncelenmesi	13
2.4. Elektrik Gitar Tarihi ve Yapısal Özellikleri	14
2.5. Elektrik Gitarın Yer Aldığı Müzik Türleri	21
2.6. Elektrik Gitar Teknikleri	24
2.6.1. Sağ El Teknikleri	26
2.6.2. Sol El Teknikleri	29
2.6.3. Diğer Teknikler	33
2.7. Elektrik Gitar Ekipmanları	36
2.8. İlgili Araştırmalar	43
2.8.1. Elektrik Gitar İle İlgili Yapılan Ulusal Araştırmalar	43
2.8.2. Elektrik Gitar İle İlgili Yapılan Uluslararası Araştırmalar	46
BÖLÜM III: YÖNTEM	47
3.1. Araştırmanın Modeli	47
3.2. Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu	47
3.3. Veri Toplama Araçları	49
3.4. Verilerin Toplanması	49
3.5. Verilerin Çözümlemesi	50
BÖLÜM IV: BULGULAR	51
4.1. Elektrik gitar eğitiminin mesleki müzik eğitimi veren okullarda programlanması ve kullanımına yönelik öğrenci ve eğitimci görüşleri ile ilgili bulgular	51
4.2. Mesleki müzik eğitimi veren okullarda yer alan elektrik gitar eğitimi kapsamında öğretici ve uygulama materyali kullanımına yönelik öğrenci ve eğitimci görüşleri ile ilgili bulgular	52
4.3. Mesleki müzik eğitimi veren okullarda elektrik gitar eğitimi almış mezunların mesleki imkanları ile ilgili öğrenci ve eğitimci görüşleri ile ilgili bulgular	55

4.4. Türkiye’de elektrik gitar eğitiminin güncel durumu ile ilgili öğrenci ve eğitimci görüşleri ile ilgili bulgular.....	58
4.5. Elektrik gitarın uluslararası düzeyde gerçekleşen eğitim ortamları ile ulusal düzeydeki eğitim ortamları arasında yapılan kıyaslamaya yönelik öğrenci ve eğitimci görüşleri ile ilgili bulgular.....	60
BÖLÜM V: SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER	63
5.1. Sonuç ve Tartışma.....	63
5.1.1. Elektrik gitar eğitiminin mesleki müzik eğitimi veren okullarda programlanması ve kullanımına yönelik öğrenci ve eğitimci görüşlerinden elde edilen bulgulara göre sonuç ve tartışma.....	63
5.1.2. Mesleki müzik eğitimi veren okullarda yer alan elektrik gitar eğitimi kapsamında öğretici ve uygulama materyali kullanımına yönelik öğrenci ve eğitimci görüşlerinden elde edilen bulgulara göre sonuç ve tartışma.....	64
5.1.3. Mesleki müzik eğitimi veren okullarda elektrik gitar eğitimi almış mezunların mesleki imkanları ile ilgili öğrenci ve eğitimci görüşlerinden elde edilen bulgulara göre sonuç ve tartışma.....	65
5.1.4. Türkiye’de elektrik gitar eğitiminin güncel durumu ile ilgili öğrenci ve eğitimci görüşlerinden elde edilen bulgulara göre sonuç ve tartışma.....	66
5.1.5. Elektrik gitarın uluslararası düzeyde gerçekleşen eğitim ortamları ile ulusal düzeydeki eğitim ortamları arasında yapılan kıyaslamaya yönelik öğrenci ve eğitimci görüşlerinden elde edilen bulgulara göre sonuç ve tartışma.....	67
5.2. Öneriler.....	68
KAYNAKLAR.....	70
EKLER	73
Ek-1: Eğitimci Anketi	74
Ek-2: Öğrenci Anketi	76

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 3.1. Örneklemi Oluşturan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	47
Tablo 3.2. Örneklemi Oluşturan Öğrencilerin Yaşa Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	48
Tablo 3.3. Örneklemi Oluşturan Öğrencilerin Dinledikleri Müzik Türüne Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	48
Tablo 3.4. Örneklemi Oluşturan Eğitimcilerin Mesleki Deneyim Sürelerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları	48
Tablo 4.1. Türkiye’deki mesleki müzik eğitimi veren kurumların eğitim programları içerisinde elektrik gitar eğitimine yeterli sayıda yer verildiğini düşünüyor musunuz? 1. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları.....	51
Tablo 4.2. Türkiye’deki mesleki müzik eğitimi veren kurumların eğitim programları içerisinde elektrik gitar eğitimine yeterli sayıda yer verildiğini düşünüyor musunuz? 1. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları.....	51
Tablo 4.3. Öğrencisi olduğunuz kurumda yer alan elektrik gitar derslerinin teorik ve uygulamalı dersler ile uyumlu şekilde programlandığını düşünüyor musunuz? 2. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları	52
Tablo 4.4. Eğitimci olarak görev yaptığınız kurumda yer alan elektrik gitar derslerinin teorik ve uygulamalı dersler ile uyumlu şekilde programlandığını düşünüyor musunuz? 2. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları.....	52
Tablo 4.5. Var olan öğretici materyallerin mesleki müzik eğitimi veren okullarda yer alan elektrik gitar eğitiminde kullanılabilir bir kaynak olarak yeterli içerik ve sayıda olduğunu düşünüyor musunuz? 3. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları.....	53
Tablo 4.6. Var olan öğretici materyallerin mesleki müzik eğitimi veren okullarda yer alan elektrik gitar eğitiminde kullanılabilir bir kaynak olarak yeterli içerik ve sayıda olduğunu düşünüyor musunuz? 3. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları.....	53
Tablo 4.7. Öğrencisi olduğunuz kurumda, içerisinde elektrik gitarın yer aldığı eğitim programında uygulama materyalleri yeterli oranda kullanılıyor mu? 4. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları	53

Tablo 4.8. Çalıştığınız kurumda, içerisinde elektrik gitarın yer aldığı eğitim programında uygulama materyalleri yeterli oranda kullanılıyor mu? 4. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları	54
Tablo 4.9. Öğrencisi olduğunuz kurumda, içerisinde elektrik gitarın yer aldığı eğitim programında, müzik yazılım gibi teknolojik imkanlardan yeterli oranda faydalanılıyor mu? 5. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları.....	54
Tablo 4.10. Öğrencisi olduğunuz kurumda, içerisinde elektrik gitarın yer aldığı eğitim programında, müzik yazılım gibi teknolojik imkanlardan yeterli oranda faydalanılıyor mu? 5. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları.....	54
Tablo 4.11. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, mesleki yaşamlarında profesyonel müzik ortamlarında başarılı bir şekilde yer alabileceklerini düşünüyor musunuz? 6. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları	55
Tablo 4.12. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, mesleki yaşamlarında profesyonel müzik ortamlarında başarılı bir şekilde yer alabileceklerini düşünüyor musunuz? 6. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları	56
Tablo 4.13. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, sanatçı/ıcracı kimliği ile uluslararası düzeyde kendilerini müzikal olarak ifade edebileceklerini düşünüyor musunuz? 7. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları	56
Tablo 4.14. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, sanatçı/ıcracı kimliği ile uluslararası düzeyde kendilerini müzikal olarak ifade edebileceklerini düşünüyor musunuz? 7. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları	56
Tablo 4.15. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren okullardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, kendi branşlarında eğitimci olarak çalışabilecek teknik ve teorik donanımına sahip olduğunu düşünüyor musunuz? 8. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları	57
Tablo 4.16. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren okullardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, kendi branşlarında eğitimci olarak çalışabilecek teknik ve teorik donanımına	

sahip olduğunu düşünüyor musunuz? 8. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları 57

Tablo 4.17. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren okullardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin uluslararası eğitim kurumlarının lisansüstü programlarına başvurduklarında kabul edileceklerini düşünüyor musunuz? 9. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları 58

Tablo 4.18. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren okullardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin uluslararası eğitim kurumlarının lisansüstü programlarına başvurduklarında kabul edileceklerini düşünüyor musunuz? 9. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları 58

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2. 1: Breed'in Elektriklenmiş Gitar Tasarım Patenti	16
Şekil 2. 2: “The Frying Pan” Prototipi (Rickenbacker Uluslararası Şirketi Santa Ana, Kaliforniya)	17
Şekil 2. 3:Gibson 1936 ES150	18
Şekil 2. 4:Rezanatör Gitar	19
Şekil 2. 5:Tremolo Device For Stringed Instruments	20
Şekil 2. 6:Pitch Changing Attachment For Stringed Musical Instruments	21
Şekil 2. 7:Alternate Picking	26
Şekil 2. 8: Economy Picking	26
Şekil 2. 9:Sweep Picking.....	27
Şekil 2. 10:Finger Picking.....	27
Şekil 2. 11: Hybrid Picking.....	28
Şekil 2. 12: Palm Muting.....	28
Şekil 2. 13: Tapping	29
Şekil 2. 14:Strumming.....	29
Şekil 2. 15:Vibrato	30
Şekil 2. 16:String Bending	30
Şekil 2. 17:Hold Bend	31
Şekil 2. 18:Bend ve Release.....	31
Şekil 2. 19:Legato (Hammer-on, Pull-off).....	31
Şekil 2. 20:Slide Tekniği Çeşitleri	32
Şekil 2. 21:Dead Notes, Pick Scarpes	33
Şekil 2. 22:Gitarda Doğal Armonik Noktaları	33
Şekil 2. 23:Harmonics	34
Şekil 2. 24:Two Hands Tapping.....	35

Şekil 2. 25:Tremolo (Whammy. Vibrato) Bar	35
Şekil 2. 26:Volume Pot Kullanımı	36
Şekil 2. 27:Single Coil ve Humbucker Manyetik	37
Şekil 2. 28: Tüplü Amplifikatör Arkadan Görünüşü.....	38
Şekil 2. 29:Celestion Vintage 30 Speaker/Hoperlör	39
Şekil 2. 30: Kafa+Kabin ve Kombo Amplifikatör	39
Şekil 2. 31:Çeşitli Gitar Efekt Pedalları	41
Şekil 2. 32:Elektrik Gitar Rack Sistem	42
Şekil 2. 33:Multi Efekt Prosesörü (Line 6 POD HD500X).....	42
Şekil 2. 34:Elektrik gitar ile ilgili yapılan ulusal araştırmalar	43

KISALTMALAR VE SEMBOLLER

DSP – Digital Signal Processor

LFO – Low Frequency Oscillator

Ö - Öğrenci

E - Eğitimci

BÖLÜM I: GİRİŞ

1.1. Problem

"Müzik eğitimi, temel olarak, bir müzikal davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören kişinin kendi müziksel yaşantısı temel alınır. Birey bu temelden yola çıkarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izler ve bu yolla belirli hedeflere ulaşır. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşim daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili, daha verimli ve daha yararlı olması beklenir." (Uçan, 2018:11).

"Müzik eğitimi çeşitli kollara ve her kol içinde dallara ayrılır. Çünkü kol ve dalların içeriği, kullanılan araç ve gereç, izlenen yöntem ve teknik, gerçekleştirilen ortam ve düzey, öngörülen aşama ve süreç bakımından çeşitlilik gösterir. Ancak öncelikle belirlenmesi gereken, eğitim sürecinin hangi amaçla, kimler için ve nasıl uygulanacağıdır. Bu temel açıdan bakıldığında, müzik eğitiminin birbiriyle bağlantısı olan üç ana alanda uygulandığı görülür. 1. Genel müzik eğitimi 2. Amatör-Özengen müzik eğitimi 3. Profesyonel-Mesleki müzik eğitimi" (Say, 2012:360).

"Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütününe veya bir kolunu, dalını meslek olarak seçen, müziğe karşı belli düzeyde yetenekli olan kişilere yönelik mesleğin gerektirdiği müzikal davranışları, yeterlilikleri ve birikimi kazandırmayı amaçlar. Mesleki müzik eğitiminin kol ve dallarını, müzik sanatçılığı (bestecilik, yorumculuk), müzikbilimciliği, müzik öğretmenliği, müzik teknolojileri eğitimi oluşturmaktadır" (Uçan, 2018:36).

Türkiye'deki mevcut elektrik gitar eğitimi mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda çok yaygın değildir. Elektrik gitar eğitiminin daha çok özengen müzik eğitimi veren kurumlarda herhangi bir müfredat olmaksızın, denetimsiz bir biçimde sürdürüldüğü saptaması yerinde olacaktır. Bu kurumlarda elektrik gitar eğitimcisi ve öğrencisi usta-çırak yöntemiyle yetişmektedir. Bu şekilde yetişen öğrencilerin ihtiyaç duyulan müziksel işitme-okuma-yazma ve armoni bilgisi gibi müziğin diğer temel donanımlarına cevap veremedikleri tespit edilmiştir. Bu sebeple çalışmadaki en büyük

olumsuzluk olarak elektrik gitar eğitiminin kurumsallaşamaması görülmektedir. Öğretim elemanlarının hepsi (%100) elektrik gitar öğretiminin üniversite düzeyinde yaygınlaştırılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Yine öğretim elemanları, donanımlı bir öğretim programı geliştirilerek müzik eğitimi kurumlarına elektrik gitarın ders olarak konulması gerektiğini ifade etmişlerdir (Öztürk, 2006).

Ulusal ve uluslararası alanda düşünüldüğünde elektrik gitar eğitimi, mesleki müzik eğitimi veren kurumlar ve özengen müzik eğitimi veren kurumlarca yürütülmektedir. Bu alanda, ülkemizde, özengen müzik eğitimi veren kurumların diğer kurumlara göre sayıca daha ağır bastığı düşünülmektedir. Özengen müzik eğitimi veren kurumların bir çoğunda elektrik gitar eğitiminin programsız ve düzensiz olduğu, müziksel işitme-yazma, müzik teorisi dersleri ve ensemble çalışmaları gibi çalgı eğitimini destekleyici derslerin eksik kaldığı düşünülmektedir. Ayrıca ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda da elektrik gitar eğitimi verilmektedir. Mesleki müzik eğitimi veren okullarda elektrik gitarın kullanımının ne durumda olduğu da tam olarak bilinmemektedir. Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda elektrik gitar eğitiminin programlanmasının nasıl olduğu, öğretici ve uygulama materyali kullanımının ne düzeyde olduğu, mezun olan öğrencilerin mesleki imkanları ile ilgili algının ne düzeyde olduğunun tespit edilmesi gerekmektedir. Bu araştırmanın problemi öncelikli olarak Türkiye'de ve uluslararası boyutu es geçmemek adına dünyada, elektrik gitarın mesleki müzik eğitimi veren okullarda kullanımının ne durumda olduğunu ortaya koymaktır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada elektrik gitarın mesleki müzik eğitimi veren okullarda kullanımına yönelik eğitimci ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda şu sorulara cevap aranacaktır;

1. Elektrik gitar eğitiminin mesleki müzik eğitimi veren okullarda programlanması ve kullanımına yönelik öğrenci ve eğitimci görüşleri nelerdir?

2. Mesleki müzik eēitimi veren okullarda yer alan elektrik gitar eēitimi kapsamında ēretici ve uygulama materyali kullanımına yönelik ērenci ve eēitimci görüşleri nelerdir?
3. Mesleki müzik eēitimi veren okullarda elektrik gitar eēitimi almış mezunların mesleki imkanları ile ilgili ērenci ve eēitimci görüşleri nelerdir?
4. Türkiye’de elektrik gitar eēitiminin güncel durumu ile ilgili ērenci ve eēitimci görüşleri nelerdir?
5. Elektrik gitarın uluslararası düzeyde gerēekleřen eēitim ortamları ile ulusal düzeydeki eēitim ortamları arasında yapılan kıyaslamaya yönelik ērenci ve eēitimci görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın nemi

Araştırma, mesleki müzik eēitimi veren okullarda uygulanan elektrik gitar eēitiminin ne boyutta olduēu ile ilgili ērenci ve ēretmen görüşlerini ortaya koymak aēısından önem arz etmektedir. Bu kurumlarda verilen elektrik gitar eēitimine dair görüşlerin, farklı boyutlarla ele alınıp, incelenmesi bu eēitim ile ilgili olumlu veya olumsuz yönleri aēıēa çıkaracaktır. Bu düşünceleri tespit etmek, elektrik gitar eēitiminin varsa eksik yönlerini ortaya koymak, bu eksiklikler ile ilgili farkındalık yaratmak ayrıca eēitim kalitesini arttırmak için yapılması gereken çalışmalar ile ilgili bazı fikirleri ortaya koymak aēısından önem arz etmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma; Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü ve Yıldız Teknik Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü’nde 2018-2019 eēitim-ēretim yılında okuyan elektrik gitar ērencileri ve herhangi bir yıl sınırlaması olmadan bu okullarda görev alan veya görev almış ēretim görevlileri ile sınırlı tutulmuştur.

1.5. Sayıtlar (Varsayımlar)

Seçilen örneklem evreni temsil edici niteliktedir.

Bu araştırmanın örneklemine oluşturan öğrenci ve eğitimci grubunun anket sorularına içtenlikle cevap verdikleri ve cevapların gerçek durumu yansıttığı varsayılmaktadır.

1.6. Tanımlar

Amplifikatör/Yükselteç: Alçak veya yüksek frekanslı akımların yararlı etkilerini artırmaya yarayan araç. (sozluk.gov.tr. 2019)

Efekt Aletleri: Bir sahne yada çalgı müziği eserinde tasvir edilen olguyu canlandırmaya yardımcı olmak üzere etki uyandıracak sesler. (Say, 2012:172)

Ekipman: Bir işte veya bir yerde kullanılan eşya ve aletlerin tamamı. (sozluk.gov.tr. 2019)

Elektrik Gitar: Elektronik ses sistemiyle desteklenmiş gitar, yada gitar benzeri elektronik bir telli çalgı. (Say, 2012:262)

Hoparlör: Elektrik dalgalarını ses dalgasına çeviren ve gerektiğinde sesi yükselten alet. (sozluk.gov.tr. 2019)

İcra: Seslendirme, müzik yazısını uygulama, müziği yaşama geçirme, bir müzik eserini çalıp söyleme. (Say, 2012:262)

Müzik Eğitimi: Bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müzikal davranışlar kazandırma ve onun müzikal davranışlarını değiştirme, geliştirme süreci. (Say, 2012:360)

Simülasyon: Taklit etme, benzerini yapma. Benzetim. (sozluk.gov.tr. 2019)

Çalgı: Müzikal sesler üretmek amacıyla yapılmış, belli biçim, kullanım ve tını özellikleri olan alet, saz yada Fransızca söylenişi ile enstrüman. (Say, 2012:122)

Prodüksiyon: Yapım. Bir filmin çevrilmesi veya bir radyo, televizyon programının hazırlanması için gerekli çalışmaların tümü ve bu çalışmaların ürünü. . (sozluk.gov.tr. 2019)

Konservatuvar: Müzik, tiyatro ve bale öğretiminin yapıldığı okul. (sozluk.gov.tr. 2019)

BÖLÜM II: İLGİLİ ALAN YAZIN

2.1. Müzik Eğitimi

"Eğitim, yeni kuşakların toplumunun yaşayışında yerlerini almak için hazırlanırken, gereken bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini geliştirmelerine yardım etme etkinliğidir" (Oğuzkan, 1974:121).

Say (2012) müzik eğitimini; "bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müzikal davranışlar kazandırma ve onun müzikal davranışlarını değiştirme, geliştirme süreci" olarak tanımlamıştır (s.360).

"Müzik eğitimi, bireyde müzikal duyarlılığın geliştirilmesi, değişen ve gelişen ortamda müzik ile ilgili seçimlerde bilinçli davranışların sağlanması, müzik kültürünün geçmişten geleceğe, doğru aktarılması amacını taşımaktadır" (Piji, 2013:113).

Uçan (2018); "Müzik eğitimi, temel olarak, bir müzikal davranış kazandırma, değiştirme ve geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören kişinin kendi müziksel yaşantısı temel alınır. Bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere ulaşılır. Müzik eğitimi yoluyla, kişi ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, düzenli, etkili, verimli ve yararlı olması beklenir".

Müzik eğitimi davranışsal açıdan, müziksel devinme-oynama eğitimi, müziksel işitme-okuma-yazma eğitimi, şarkı söyleme eğitimi, çalgı çalma eğitimi, müzik dinleme eğitimi, müziksel yaratma eğitimi, müziksel bilgilenme eğitimi, müziksel beğeni geliştirme eğitimi, müziksel kimlik-kişilik kazanma eğitimi, müziksel duyarlılığı artırma eğitimi, müziksel iletişim ve etkileşimde bulunma eğitimi, müzikten yararlanma eğitimini kapsar. İçeriksel açıdan ise; müziksel oyun eğitimi, müziksel işitme-okuyum-yazım eğitimi, ses eğitimi, çalgı eğitimi, müzik dinleyim eğitimi, müziksel bilgilenim eğitimi, müziksel yaratıcılık eğitimi, müziksel beğeni eğitimi, müziksel kimlik-kişilik eğitimi, müziksel duyarlılık eğitimi, müziksel iletişim ve etkileşim eğitimi, müziksel kullanım ve yararlanma eğitimini kapsar. Müzik eğitiminin ilke ve amaçları, eğitimin türüne, düzeyine, süresine ve içeriğine bağlı olarak değişiklikler göstermektedir. Ancak niteliği ne olursa olsun, her tür ve düzeydeki müzik eğitiminin ortak-temel ilke ve amaçlar vardır. Müzik eğitimi, bireyin, müziksel

çevresiyle sağlıklı bir iletişim kurabilmesini, müzikte yaratıcılığa, üretime, yorumlamaya, müzik tüketimine doğrudan ya da dolaylı olarak bilinçli ve bilgili biçimde katılabilmesini, gereksinimlerine uygun müzikleri arayıp bulup seçebilmesini ve müziksel yaşamın gelişmesine katkılarda bulunabilmesi için gerekli davranışlarla donatılmasını amaçlamalıdır. Müzik eğitimi kendine özgü bir bütün olmakla birlikte kendi içinde çeşitli kollara ve her bir kolda çeşitli dallara ayrılır. çünkü müzik eğitimi güdülen amaç, yönelik olunan kitle, Ağırlıklı olarak kapsanan hedef davranış ve içerik, kullanılan araç-gereç izlenen yöntem ve teknik gerçekleştirilen ortam ve düzey, öngörülen aşama ve süre bakımından kendi içerisinde çeşitlilik gösterir, bir çeşide bağlı olarak değişik biçimlerde adlandırılır. Ancak kolu ve dalı kapsamı ve içeriği, aracı ve gereci, yöntemi ve tekniği, ortamı ve düzeyi, aşaması ve süresi ne olursa olsun müzik eğitimi, esas olarak genel, özengen (amatör), ve mesleki (profesyonel) olmak üzere üç ana amaca, kitleye ve işleve yönelik olarak düzenlenip gerçekleştirilir. Bu üç ana amaç, kitle ve işlevden daha çok hangisine yönelik ise ona göre biçimlenir, ona uygun bir nitelik ve nicelik taşır (Uçan, 2018).

2.1.1. Müzik Eğitiminin Üç Ana Türü

Say (2012); "Müzik eğitimi yoluyla bireyin davranışlarında oluşan değişmelerin toplumu etkileyeceği, toplumdaki değişmelerin ise bireyi etkileyeceği açıktır. Müzik eğitimi çeşitli kollara ve her kol içinde dallara ayrılır. Çünkü kol ve dalların içeriği, kullanılan araç ve gereç, izlenen yöntem ve teknik, gerçekleştirilen ortam ve düzey, öngörülen aşama ve süreç bakımından çeşitlilik gösterir. Ancak öncelikle belirlenmesi gereken, eğitim sürecinin hangi amaçla, kimler için ve nasıl uygulanacağıdır. Bu temel açıdan bakıldığında, müzik eğitiminin birbiriyle bağlantısı olan üç ana alanda uygulandığı görülür. 1. Genel müzik eğitimi (okullardaki temel eğitimde), 2. Amatör müzik eğitimi (gönüllü müzikçiler için örgütlenmiş olan kuruluşlarda, ya da yaratılan özel olanaklarla), 3. Profesyonel müzik eğitimi (meslek olarak sürdürecekt yetenekler için müzik okullarında). Genel, amatör ve profesyonel amaçlı müzik eğitiminin nitelikleri aralarında ortak noktalar bulunmakla birlikte, birbirinden oldukça farklı özellikler sergiler. Profesyonel müzik eğitimi, müziği meslek olarak seçilen belli düzeyde yetenekli kişilere yöneliktir, dolayısıyla mesleğin gerektirdiği müzikal davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar, bu alan bestecilik ve yorumculuk gibi

müzik sanatçılığı eğitimi ve müzikbilimcilik, müzik öğretmenliği, müzik teknologu eğitimlerini kapsar".

Uçan (2018); "Genel, özengen (amatör), ve mesleki (profesyonel) amaçlı müzik eğitiminin nitelikleri, aralarında belli ortak-temel noktalar bulundurmaktadır. Bununla birlikte, birbirlerinden oldukça farklı özellikler de gösterir. Bu bakımdan müzik eğitimini “genel müzik eğitimi”, “özengen müzik eğitimi” ve “mesleki müzik eğitimi” olmak üzere üç ana türe ayırmak doğru olacaktır. Müzik eğitimini bu ayırma göre incelemek gerekmektedir. Yalnız burada hiç bir zaman gözden kaçırılmaması gereken bir ince nokta vardır;hangi tür olsun müzik eğitiminde müzik değil insan eğitilir.

Genel müzik eğitimi; sağlıklı, dengeli, insanca ve uygarca bir yaşam için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü, iş, meslek, okul ve bölüm gözetmeksizin, her düzeyde, her yaşta herkese kazandırmayı amaçlamaktadır. Bu özelliği ile genel eğitimin vazgeçilmez bir boyutu ve ögesidir. Günümüzde genel müzik eğitimini ile bilgili, bilinçli, görgülü, duyarlı ve yaratıcı bir anlayış ve yaklaşımla, severek yapan, dinleyen, kullanan ya da tüketen kitleler yetiştirmek hedeflenmiştir. Bu eğitimde bireyin, müzikal bilgisi, görgüsü, ilgisi, isteği ve yeteneğini zenginleştirerek geliştirmek esas alınmıştır. Bu nedenle genel müzik eğitiminde olabildiğince çok yönlü, çok boyutlu olmak gerekmektedir. Genel müzik eğitimi bütün bu özellik ve nitelikleriyle genel eğitimin çok önemli bir boyutu, vazgeçilmez bir ögesi ve tamamlayıcı bir parçasıdır. Bunun yanı sıra genel müzik eğitiminin başka bir önemli işlevi de müziğe karşı ilgili bireyleri özengen müzik eğitimine yönlendirmek ve ona giden yolu açmaktır (Uçan, 2018).

Özengen müzik eğitimi, genel müzik eğitimi ile yetinmeyen, müziğe karşı ilgili, istekli ve gönüllü bireylere yöneliktir. Etkin bir müziksel katılım, keyif ve doyum sağlamak bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar. Özengen müzik eğitimi, genel müzik eğitimi gibi herkes için zorunlu değildir. Tam tersine müziğe normal düzeyden daha fazla ilgili istekli ve yatkın bireyler için gerekli fırsat olanak ve seçeneklerle bağlı olup gönüllü seçmelidir. Bu bakımdan kişiye özeldir; kişiye bağlı olarak tasarlanır, düzenlenir ve gerçekleştirilir.Özengen müzik eğitimi ile kişiler müzikte edilgin durumdan etkin duruma geçerler. Toplumda müziği sadece izleyen, dinleyen ve tüketen kitleler yerine, herhangi bir maddi karşılık beklemezsiniz, müziği, yalnızca, severek ve manevi bir doyum sağlamak için yapan,

onu daha yoğun yaşıyan ve bunu adeta kendisi için bir yaşam tarzına dönüştüren tutkulu müziksever kişiler yetiştirmeye yöneliktir. Müziksel öğrenmenin son derece etkili ve kalıcı olduğu bu uygulamalarda, bireyin ilgisi, isteği, yakınlığı ve yeteneği doğrultusunda ve gönüllülüğü ölçüsünde gelişerek etkin katılımıda bulunması ve güçlü doyum sağlaması esastır. Bunun yanı sıra özengen müzik eğitiminin başka bir önemli işlevi de durumları uygun bireyleri mesleki müzik eğitime ilgilendirmek, yönlendirmek ve ona giden yolu açmaktır (Uçan, 2018).

Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütününü veya bir kolunu, dalını meslek olarak seçen, müziğe karşı belli düzeyde yetenekli olan kişilere yönelik mesleğin gerektirdiği müzikal davranışları, yeterlilikleri ve birikimi kazandırmayı amaçlar. Mesleki müzik eğitiminin kol ve dallarını, müzik sanatçılığı (bestecilik, yorumculuk), müzikbilimciliği, müzik öğretmenliği, müzik teknolojileri eğitimi oluşturmaktadır. Mesleki müzik eğitimi genellikle örgün eğitim kurumları veya bu kurumlardakine benzer ortamlarda verilmektedir. Bazı özel durumlarda, bazı kol ve dallarda çok erken yaşlarda başlamakla birlikte genellikle ilköğretimin ikinci basamağında başlar, ortaöğretimde tam belirginleşir ve yükseköğretimde kesin biçimini alır. Mesleki müzik eğitiminin programlanması, alan bilgisi, genel bilgi ve meslek bilgisini kapsayacak şekilde yapılır. Programlarda ortaöğretimden yükseköğretime doğru gidildikçe alan ve meslek bilgisine daha çok önem ve ağırlık verilmektedir. Mesleki müzik eğitimi alan bireyde güçlü bir mesleksel müzik kültürü ve kalıcı bir mesleksel yaşam biçimi oluşturmak, kişinin yaşamını büyük ölçüde müzikçilik eksenine oturtmaya çalışmak esastır. Mesleki müzik eğitiminde bizzat yaparak yaşamının ötesinde bilgili, bilinçli, düzenli-planlı-yöntemli, ilkeli-kurallı ve yetenekli olarak yaratan, seslendiren/yorumlayan, kuramlayan, araştıran, uygulayan ve öğreten sanatçı, bilimci, eğitimci, teknikçi ve yönetici yetiştirmeye dönük bir strateji uygulanır. Bu uygulamada bireyin ilgisi-isteği, yakınlığı-yeteneği doğrultusunda ve ölçüsünde gelişip etkin katılım ve doyum sağlamasının çok ötesinde, dalın, işin mesleğin gerektirdiği biçim, kapsam ve düzeyde profesyonelce hazırlanması, biçimlenmesi, gelişmesi uzmanlaşması ve yetkinleşmesi esastır. Bu nedenle günümüzdeki mesleksel müzik eğitimi belli bir ön hazırlık üzerine önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora veya ona eşdeğer sanatta yeterlilik olarak aşamalı yapılır (Uçan, 2018).

2.2. Çalgı Eğitimi

"Çalgı; müzikal sesler üretmek amacıyla yapılmış, belli biçim, kullanım ve tını özellikleri olan alet, saz yada Fransızca söylenişi ile enstrüman" (Say, 2012:122).

Çalgı eğitimi, bireyi çalgı aracılığıyla yetiştirme, geliştirme, müzik alanında ve müziksel anlamlarda içeriği olan istendik davranışlar kazandırabilme eğitimi olarak nitelendirilebilir. Ayrıca insanın kendisini yakından tanıyabilmesi, var olan yeteneklerini anlayabilmesi, eğitim aracılığıyla mevcut becerileni geliştirip, yeni beceriler elde edebilmesini ve bu sayede kendisini gerçekleştirebilme şansı veren bir uğraş olan çalgı eğitimi, müzik eğitiminin önemli bir koludur. Çalgı eğitimi, eğitici, yerleştirici, geliştirici, birleştirici, kaynaştırıcı, paylaştıracı, duyguları ve becerileri arttırıcı, özendirici, yarıştıracı, sabırlı olmayı öğretici, güdüleyici ve benzeri yönleriyle oldukça önemli bir eğitim biçimidir (Uslu, 1998).

Müzik eğitiminin bir boyutu olan çalgı eğitimi sayesinde öğrencilerin müzik bilgileri arttırılmakta ve çalgı çalma yoluyla müzik yapmaları hedeflenmektedir. Bu hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için geliştirilmiş ve tüm dünyada geçerliliği kanıtlanmış olan en bilinen yöntem Suzuki yöntemidir. Çalgı öğretiminde benimsenmiş bir yöntem olan Suzuki yöntemi Japonya'da Schinicki Suzuki tarafından keman için geliştirilmiş bir eğitim sistemidir. Bu yöntemle çocuğun doğuştan itibaren müzik dinlenmesi sağlanmakta, böylece kulağı eğitilmektedir. Müzik dinleyerek büyüyen çocuk çalgı çalmaya başladığında birçok kavramı zaten bilir durumdadır. Bu yöntem kullanılarak eğitilen bir çocuk hiç bilmemesine rağmen çalgıyı kulaktan ezbere çalabilmektedir. Suzuki küçük çocukların dili büyük bir ustalıkla öğrenmelerinden yola çıkıp, müzik dalına uyarlayarak bu yöntemi ortaya çıkarmıştır (Özen, 2004).

Müzik eğitiminin çok önemli bir diğer boyutu da "çalgı eğitimi" dir. Çalgı eğitimi ve öğretimi etkinlikleri bireyi, "bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor" yönleriyle bir bütün olarak ele alır. Bu etkinlikler, çalgının öğrenilebilmesi için bireyin müziksel davranışlarına belli bir düzen ve disiplin kazandırma amaçları. Doğru duruş, tutuş, temiz ses üretme, çalgının yapı ve özelliklerini bilme v.b. davranışlar, çalgı öğretiminin amaçladığı temel bilgi ve kazanımlardır. Çalgı öğretimi yalnızca temel davranışların kazandırılması amacıyla sınırlı olmayıp, çalgının yapı, özellik ve tarihçesinden,

seslendirilen etüd ve eserlerin teknik ve estetik özellikleri de öğretmeyi amaçlar (Demirbatır, 1993).

Çalgı eğitimi müzik eğitiminin önemli boyutlarından birisidir. Öğrenciler müzik okuma-yazma ve teorik derslerde öğrendikleri kuramsal bilgileri ve becerileri bireysel çalgıları ile uygulama imkanı bulurlar. Çalgı eğitimi derslerinde çalgının teknik imkanları, repertuar çalışmaları, müziksel ifade ve yorumlama ilgili çalışmalar yapılmaktadır.

2.3. Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumların İncelenmesi

Araştırmada, elektrik gitarın mesleki müzik eğitimi veren okullarda kullanımına yönelik görüşlerin incelenmesi konu edinmiştir. Bu yüzden genel ve özengen (amatör) müzik eğitimi veren kurumlar konu dışında kalmaktadır. Araştırma mesleki müzik eğitimi veren okullar kapsamındadır.

2.3.1. Ulusal Kurumların İncelenmesi

Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren üç farklı kurum bulunmaktadır. Bunlar; Konservatuvarlar, Güzel Sanatlar Fakülteleri bünyesinde bulunan Müzik Bölümleri ve Eğitim Fakülteleri bünyesinde bulunan Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dallarıdır. Konservatuvarlar, ülkemizde Müzik, Müzikoloji ve Sahne Sanatları alanında eğitim veren ve yüksek nitelikli sanatçılar, yorumcular ve araştırmacılar yetiştiren kurumlardır. Güzel Sanatlar Fakülteleri; görsel sanatlar ve müzik alanlarında sanatçı ve araştırmacı yetiştirme amacı güden kurumlardır. Eğitim fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Anabilim dalı ise; mesleki bilgi ve becerilerini kullanarak, öğretme yöntemlerini bilen ve profesyonel müzik eğitimcileri yetiştiren kurumlardır (Yener ve Apaydın, 2016).

Yener ve Apaydın (2016), uluslararası alanda yayınladıkları ‘Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumların çeşitliliği ve mezunların istihdam sorunları’ isimli makalesinde ülkemizdeki mesleki müzik eğitimi veren kurumları incelemiştir. Yapılan incelemeye göre ülkemizde 58 üniversitede 77 farklı bölüm bulunmuştur. Bu bölümlerin;

- Yirmibeş tanesi Eğitim Fakülteleri bünyesinde bulunan Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
- Otuzbeş tanesi Devlet Konservatuvarı
- Onyeddi tanesi Güzel Sanatlar Fakültesi ve farklı isimler altındaki fakültelerdir.

Araştırmadaki diğer detaylar şu şekildedir,

- Ülkemizde sayıları 11'i bulan ancak eğitim ve öğretime başlamamış Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dallarının olduğu üniversiteler de vardır.
- Ülkemizde yeralan konservatuvarlar incelendiğinde, 13 tanesi sadece Batı müziği eğitimi, 9 tane sadece Türk müziği eğitimi vermekte, 13 tanesi ise hem Batı müziği hem de Türk müziği eğitimini aynı çatı altında buluşturmaktadır.
- Ülkemizde henüz öğrencisi bulunmayan ve eğitime başlamamış 15 adet Güzel Sanatlar Fakültesi bulunmaktadır.

Araştırmanın yapıldığı tarihten sonra açılan Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi bünyesinde 4 farklı fakülte bir enstitü ve bir yüksek okul bulunmaktadır. Yapılan derlemeye göre ülkemizdeki mesleki müzik eğitimi veren kurumların farklı alanlarda çeşitlendiği ve ülkemizdeki 129 üniversitenin (vakıf üniversiteleri dahil edilmemiştir) 58'inde yer aldıkları görülmektedir.

Ülkemizdeki mesleki müzik eğitimi veren kurumlar arasından farklı coğrafi bölgelerde yer alacak şekilde random olarak 10 tanesi seçilmiş ve okulların programları incelenerek elektrik gitar eğitimi veren herhangi bir program olup olmadığına bakılmıştır. Programları incelenen okullar şunlardır;

1. Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği, 2. Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü, 3. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İstanbul Devlet Konservatuvarı, 4. Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat Tasarım Fakültesi Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü, 5. Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir Devlet Konservatuvarı, 6. Akdeniz Üniversitesi Antalya Devlet Konservatuvarı, 7. Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı, 8. Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği 9. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği 10. İstanbul Teknik Üniversitesi Devlet Konservatuvarı.

Yapılan inceleme sonucunda seçilen 10 okulun sadece 2'sinde farklı program isimleri dahilinde lisans düzeylerinde elektrik gitar eğitimi verildiğine rastlanmıştır.

2.3.2. Uluslararası Kurumların İncelenmesi

Mesleki müzik eğitim veren okullarda elektrik gitar eğitiminin ulusal alanda hangi boyutta olduğunu araştırmak amacı ile dünya genelinde mesleki müzik eğitimi veren okullar araştırılmış ve farklı coğrafi bölgelerden random şekilde 10 tanesi seçilmiş ve okulların programları incelenerek elektrik gitar eğitimi veren herhangi bir program olup olmadığına bakılmıştır. Araştırma için seçilen okullar şunlardır;

1. Cleveland Institute of Music, 2. Berklee College of Music, 3. Musicians Institute, 4. Manhattan School of Music, 5. Conservatoire de Paris, 6. Royal Academy of Music, 7. Rimsky-Korsakov St. Petersburg State Conservatory, 8. Moscow Conservatory, 9. China Conservatory of Music, 10. Tokyo College of Music.

Yapılan araştırmada bu on okulun dört tanesinde farklı program isimleri dahilinde lisans ve yüksek lisans düzeylerinde elektrik gitar eğitimi verildiğine rastlanmıştır. Müzik eğitimi dahilinde elektrik gitar eğitiminin çok yaygın şekilde olmasada mesleki müzik eğitimi veren bazı kurumların programlarında yer aldığı görülmüştür. Yapılan bu çalışmada sadece lisans ve yüksek lisans seviyeleri dikkate alınmıştır. Mesleki müzik eğitimi veren okulların orta okul ve lise düzeyleri çalışma dışında tutulmuştur.

Yukarıda adı geçen okulların bir kaç tanesinin programları incelenmiş ve şu bulgulara rastlanmıştır;

Musicians Institute; eğitim programını üç ana program altında toplamış ve farklı derecelerde, master derecesi (yüksek lisans), lisans, ön lisans, sertifika ve sertifikasız eğitim vermektedir. Bu programlar; Müzik Sanatçılığı (Music Artist), Prodüksiyon (Production) ve Müzik Endüstrisi (Industry) olarak isimlendirilmiştir. Programlar detaylı incelendiği zaman şu bulgulara ulaşılmıştır. Müzik sanatçılığı; bas gitar, davul, gitar/elektrik gitar, keyboard, vokal, şarkı besteciliği ve dj ana dallarının eğitimlerini kapsamaktadır. Prodüksiyon; yapımcılık, ses mühendisliği, elektronik müzik yapımcılığı, bağımsız sanatçılık, konser/etkinlik prodüksiyonu, bestecilik, stüdyo kayıt teknolojileri ana dallarını kapsamaktadır. Müzik endüstrisi; enstrüman yapıncılığı ve müzik endüstrisinde profesyonel yetiştirmeyi amaçlayan ana dalları kapsamaktadır. Bu

ana dallarda farklı derecelerde eğitim verilmektedir. Master derecesinde bas gitar, davul, gitar, vokal ve keyboard ana dallarında eğitim verilmekte ve ileri düzey performans eğitimi, müzik tarihi, müzik teorisi teori, araştırma yöntem ve becerileri, kayıt teknolojisi, prodüksiyon, iş ilişkileri ve çevrimiçi marka yönetimi gibi geleneksel ve çağdaş disiplinlerde eğitim vermeyi amaçlamaktadır. Lisans eğitimi kapsamında bas gitar, davul, gitar, vokal ve keyboard performans (çağdaş stiller) eğitimi verilmektedir. Bu program programı, çağdaş müzik performansı eğitimini, müzik teorisi, müzik tarihi gibi geleneksel disiplinlerin eğitimini kapsamaktadır. Ayrıca lisans düzeyinde şarkı besteciliği ve prodüksiyon, kompozisyon eğitimleri de verilmektedir. Bunların dışında yukarıda bahsi geçen diğer programlar ve ana dalların eğitimi önlisans, sertifika ve sertifikasız eğitim olarak değişiklik göstermektedir.

Berklee müzik koleji; lisans, lisansüstü, online ve yaz programları dahilinde eğitim verilmektedir. Berklee müzik koleji bünyesinde farklı disiplinleri kapsayan ve farklı yerleşkelerde yer alan birimler bulunmaktadır. Bu yerleşkeler; Berkley Collage of Music adı ile Boston ve İspanya'nın Valencia şehrinde, Boston Conservatory at Berkley adı altında Boston'da yer almaktadır. Berkley Collage of Music programları, performans, kompozisyon, caz kompozisyon, şarkı yazarlığı, prodüksiyon ve bestecilik, prodüksiyon ve ses tasarımı, prodüksiyon ve ses mühendisliği, film müziği besteciliği, menajerlik, müzik eğitimi, müzik terapisi ana dallarına ayrılmaktadır. Performans ana dalında (majors) vokal, piyano, gitar (akustik, elektronik), bas gitar (akustik, elektrik), perküsyon, yaylılar, bakır üflemeliler, tahta üflemeliler ve elektronik dijital müzik eğitimleri verilmektedir. Boston Conservatory at Berklee programları, dans, müzik ve tiyatro ana sanat dallarını kapsamaktadır. Berklee bünyesinde modern müzik ve klasik müzik eğitimi veren farklı birimler bulundurmaktadır. Berklee'de yer alan elektrik gitar programı incelemesi yapıldığında öğrencinin kendi stilini bulmasına zemin hazırlayacak bir eğitim sistemini benimsedikleri vurgusuna rastlanmaktadır.

2.4.Elektrik Gitar Tarihi ve Yapısal Özellikleri

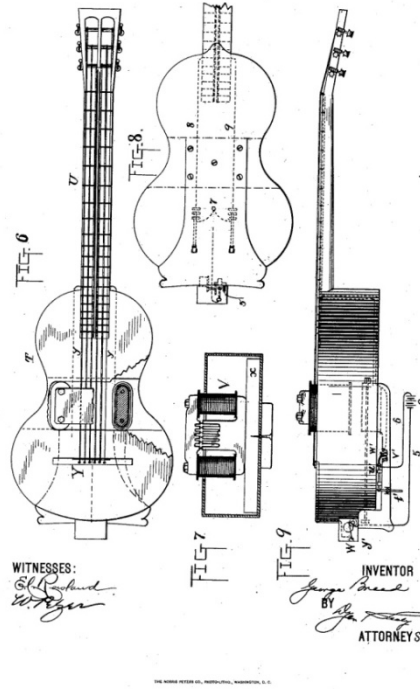
Elektrik gitar geçtiğimiz yüzyılda yaşanan teknolojik gelişmelerin sonucunda ortaya çıkmış yeni bir gitar formudur. Gitarın sesini arttırmaya yönelik yapılan çalışmalar sonucunda bugün elektrik gitar dediğimiz çalgı ortaya çıkmıştır. Elektrik gitarın tarihsel

gelişimi birçok farklı araştırmacı ve enstrüman geliştiricisinin bir birinden bağımsız olarak yaptığı çalışmalara dayanmaktadır. Elektrik gitar dediğinde akla gelen sadece yeni bir gitar formu değil yeni bir tını, yeni gitar teknikleri, yeni bir enstrümandır.

Elektrik gitarın tarihsel gelişimini incelemeyen önce gitarın çalışma prensibinin dayandığı Faraday Yasası (Elektromanyetik İndüksiyon) hakkında genel bir bilgiye sahip olmak faydalı olacaktır. Faraday kapalı devre içerisinde hareket eden mıknatısın yaptığı hareketler neticesinde devrede elektrik akımı oluştuğunu keşfetmiştir. Bu keşif hareket enerjisinin elektrik enerjisine, elektrik enerjisinin ise hareket enerjisine dönüşmesini sağlayan düzeneklerin oluşturulmasında öncü olmuştur (elektrikrehberiniz.com). Faraday yasası temel alınarak tasarlanan elektrik gitarda, tellerinin titreşimi ile oluşan hareket enerjisi manyetik alan içerisinde elektrik akımı oluşturmakta ve gitarın sesini amfiye iletmektedir.

Perdeli ve telli bir enstrümanın elektrik enerjisi ile ses üretmesini sağlayan ilk tasarımı Amerika Birleşik Devletleri Deniz Subayı George Breed yapmış ve 1890 yılında bu çalışmanın patentini almıştır (U.S. Patent No: US435679A). Şekil 1. de patent belgesinin ilk sayfası yer almaktadır. Belge dokuz sayfadan oluşmakta, ilk beş sayfada teknik çizimler, diğer dört sayfada tasarım özelliklerini açıklayan yazılar yer almaktadır. Hill (2008), yayınladığı "George Breed and his Electrified Guitar of 1890" başlıklı makalesinde, George Breed'in tasarımını detaylı şekilde incelemiştir. Bugün elektrik gitar olarak bildiğimiz enstrümandan oldukça farklı olan bu tasarımda ses üretimi yine akustik ortamda gerçekleşmektedir. Makalede belirtilenlere göre Breed'in yaptığı tasarım elektrik enerjisi ile çalışan bir bobin vasıtasıyla gitar tellerinin sürekli titreşmesini sağlayan bir düzenden oluşmaktadır. Breed'in tasarımı bugün elektrik gitarın çalışma prensibi ile aynı prensibe (elektromanyetik indüksiyon, Faraday Yasası) dayanmaktadır. Fakat günümüzdeki elektrik gitarların aksine, manyetik alan içerisinde titreşen tellerin oluşturduğu elektrik akımını amfiye ileten bir düzeneğe değil, demir bir çubuk üzerine sarılmış bakır telden oluşan bobine verilen elektrik enerjisi ile tellerin titreşmesini sağlayan bir düzeneğe sahiptir. Aslına bakarsanız bugün susteniac ve fernendes sustainer gibi teknolojilerin dayandığı temel fikir ile Breed'in yapmış olduğu çalışmanın temel fikri benzerlik göstermektedir.

(No Model.) 5 Sheets—Sheet 5.
G. BREED.
METHOD OF AND APPARATUS FOR PRODUCING MUSICAL SOUNDS BY
ELECTRICITY
No. 435,679. Patented Sept. 2, 1890.

Şekil 2. 1: Breed'in Elektriklenmiş Gitar Tasarım Patenti

Hill (2008), makalesinde, ticari olarak başarılı ilk elektro gitarın Rickenbacker'ın 1931'de tasarladığı gitar olduğunu belirtmektedir. Bunun yanı sıra Breed'in yapmış olduğu tasarımın da elektrik ile gitarın bulunduğu ilk tasarım olması nedeni ile dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır.

Hill (2013) yapmış olduğu akademik çalışmada ticari olarak başarılı olan ilk elektro gitarın, George Beauchamp tarafından icat edilen “Frying Pan” olduğunun kabul edildiğine değinmektedir. Frying Pan, Ro-Pat-In Corporation (günümüzde Rickenbacker Uluslararası Şirketi olarak bilinir) tarafından Adolph Rickenbacher işbirliği ve kurumsal ortaklığı ile üretilmiştir. Beauchamp'ın çalışmasının elektro gitarın gelişiminde katkıları olmuştur.. George Beauchamp elektrik gitarın gelişim tarihinde unutulmuş bir isimdir. Müzik aleti üretimi işini, başladıktan on yıldan biraz daha fazla bir süre sonra, 1940 yılında bırakmış ve aylar içinde vefat etmiştir. 1950'lerde ve 1960'larda elektro gitarın popüleritesindeki büyük artışı görmek için yaşayamaması, 20. yüzyılın gitar yapımının diğer bazı önemli figürlerinden farklı olarak, halkın bilincinde belirgin bir yer sahibi olmamasının nedeni olduğu düşünülmektedir.

Şekil 2. 2: “The Frying Pan” Prototipi (Rickenbacker Uluslararası Şirketi Santa Ana, Kaliforniya)

Ingram (2001) "elektrik gitarın kökleri 1930'larda Rickenbackers ve Gibson'un ürettiği gitarlara dayanmaktadır. Gibson'un ürettiği 1936 ES150 model gitarlar (Gibson, "Electric Spanish" serisi için E.S. kısaltmasını kullanırdı.) ve Rickenbackers'ın ürettiği diz üzerinde, sol el parmaklarıyla değil, slide adı verilen bir metal çubuk ile çalınan çelik telli Hawaiian Lap Stell gitarlar ilk üretilen elektrik gitarın modelleri olarak kabul edilmektedir. İcracının dizleri üzerinde çaldığı Hawaiian Lap Stell gitarlar, başarılı bir şekilde çoğaltılmış ve birçok albüm kaydı, radyo yayını ve film setlerinde kullanılmıştır. Hawaiian Lap Stell gitarların akustik olarak ses vermeyen içi dolu bir tahtadan ve ses iletimi sağlayacak elektrik ekipmandan oluşan yapıları, Paul Bigsby, Les Poul ve Leo Fender tarafından, solid-body elektrik gitar olarak adlandırılan günümüzde yaygın olarak kullanılan elektrik gitarın öncülüğünü yapan daha sonraki modeller için temel oluşturmuştur. "

Şekil 2. 3:Gibson 1936 ES150

Gönen (2008) "elektrik gitardan önce, akustik, folk yada klasik gitarlarda yaşanan en büyük sorun ses miktarının az olmasıydı. Elektrik gitar, klasik gitardan ziyade akustik gitarın evrim geçirmiş halidir diyebiliriz. Akustik gitarlarda değişim süreci daha fazla ses ihtiyacıyla başladı. Önce sesi arttırmak için yeni yöntemler denendi. Bunlardan en çarpıcı olanı, gövdenin içine yerleştirilen ve tellerle birlikte titreşip ses miktarını iki katına kadar çıkarabilen metal diskli rezonatör gitarlardı. Bunun yanı sıra yine aynı yıllarda RCA firmasının ürettiği amplifikatörler, gitarın sesini arttırmak isteyen müzisyenler için bir dönüm noktası oldu. Lester Polfus (Les Paul); fonograf iğnesi, mikrofon veya telefon manyetiklerini gitarın gövdesine yerleştirerek ilk elektrikli gitarın temellerini atmaya başlamıştı. Böylece ilk kez gitarın sesi akustik harici bir yolla arttırılıyordu. Pikap iğnesi veya mikrofon gövdenin titreşimini amplifikatöre aktarıyor, amplifikatör ise bu sesi istenildiği kadar büyütüyordu. Fakat yine de ortaya çıkan gitar, sesi elektrik yardımıyla arttırılmış akustik bir gitar olup sesinin karakteri akustik gitarla özdeşti. Bu durum 27 Haziran 1934 tarihine kadar devam etti. Lloyd Loar adlı bir mühendis 1934'te, bugüne kadar kullanılan elektrogitarın çalışma ilkesini ortaya koyup uyguladı. Gitarda gövdenin değil tellerin titreşiminin önemli olduğunu düşündü ve bugünkü manyetiklerin basit bir örneğini yaparak tellerin altına yerleştirdi. Aynı yıllarda Lloyd Loar ile birlikte, birbirinden habersiz birçok araştırmacı aynı tekniği

kendi başlarına deniyorlardı. Bu araştırmacıların başında Rickenbacker ve Les Paul geliyordu."

Şekil 2. 4:Rezanatör Gitar

Elektrik gitar; gövdesinde bulunan ve elektromanyetik alan yaratan manyetikler vasıtası ile çelik tellerin titreşimini amplifikatöre ileten bir düzeneğe sahiptir. Gitar gövdesinde manyetiklerle ses tonu ve seviyesini ayarlayan kontrol devreleri bulunur. Teller, köprü adı verilen metal bir donanım üstünden geçerek ya gövdeye doğrudan ya da köprünün kendisine bağlanmaktadır. Tellerin hemen altında, köprüyle sap arasında yer alan ve tellerin mekanik titreşimini elektrige çeviren manyetikler, gövdenin içine yerleştirilen elektronik ses ve ton kontrol devresine bağlıdır. Bu devre, manyetiklerden gelen sinyalin, amplifikatöre gitmeden önce tonunda ve ses seviyesinde değişiklik yapmak için kullanılır. Ayrıca yine gövdedeki manyetik seçici anahtar, sesin rengini değiştirmek için istenilen manyetik veya manyetiklerin seçilmesini sağlar. Elektrik gitarlarda tellerin tamamının gevşetilir gerginleşmesini sağlayan çeşitli düzenekler bulunmaktadır.

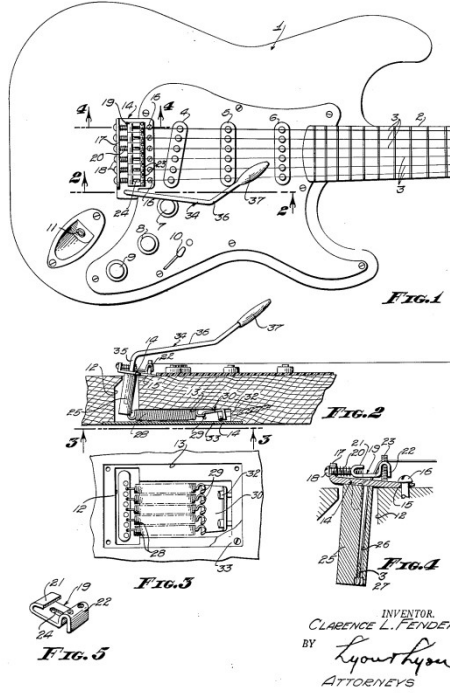
April 10, 1956

C. L. FENDER

2,741,146

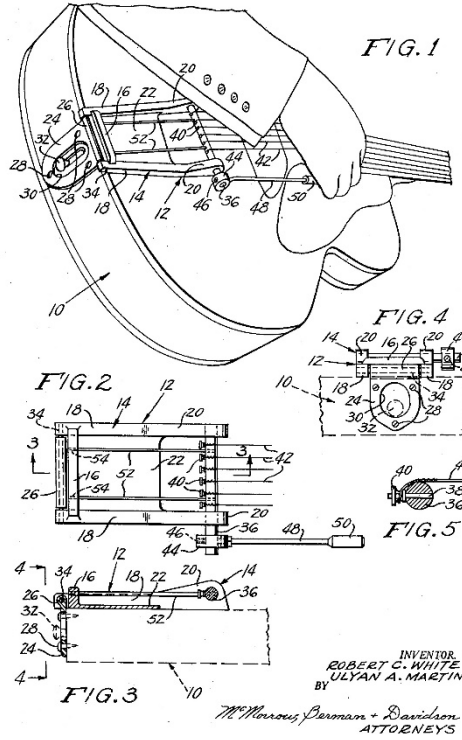
TREMOLO DEVICE FOR STRINGED INSTRUMENTS

Filed Aug. 30, 1954

Şekil 2. 5:Tremolo Device For Stringed Instruments

Bu düzeneklerden bir tanesi Clarence Loe Fender tarafından 10 Nisan 1956'da patenti alınan 'tremolo device for stringed instruments' düzeneğidir. (U.S. Patent No: US2741146A) Bir diğer düzenek, Robert C. White ve Jiyan A. Martisa tarafından 24 Temmuz 1956'da patenti alınan 'pitch changing attachment for stringed musical instruments' düzeneğidir (U.S. Patent No: US2781685A). Elektrik gitarda gövdenin sapla birleştiği yerin alt tarafı, sapın gövde içindeki perdelerine kolay ulaşılması için, içeri doğru oyuk olarak yapılabilir. Bazı gitarlarda bu oyuk hem altta hem de üstte olabilmektedir. Gövdenin şekli, gitarı oturarak veya ayakta çalarken, dengeyi sağlayacak şekilde tasarlanmıştır.

Şekil 2. 6: Pitch Changing Attachment For Stringed Musical Instruments

2.5. Elektrik Gitarın Yer Aldığı Müzik Türleri

"Ortaçağdan bu yana müzik, dünyada üç ana türde yaşamını sürdürmüştür: Halk müziği, klasik müzik, popüler müzik" (F. Say, 2002:129).

Müzik, amaçları ve üretim özellikleri bakımından ortak yönleri sahip, toplumsal ve bireysel bakımdan ayrı bir işlevi ve yeri bulunan çeşitli türlere ayrılmıştır. Tarih içinde günümüze kadar uzanan sürece bakıldığında üç tür müzikle karşılaşılır; geleneksel müzik, sanat müziği ve popüler müzikler (A. Say, 2012:368).

Elektrik gitar, Say'ın belirttiği üç ana müzik türünden popüler müzik ve alt türlerinde daha yaygın olarak kullanılan bir enstrümandır. Tarihsel gelişimi Amerika'da gerçekleştiği için daha çok Amerika'da yer alan popüler müzik türlerinde ağırlıklı olarak kullanılmaktadır. İlerleyen süreçte Amerika'dan sonra Avrupa'da, günümüze gelindiğinde dünyanın birçok ülkesinde, popüler müzik hatta geleneksel müzik ve sanat müziğinde dahi elektrik gitar ile karşılaşmak mümkündür.

Amerika'da zencilerin öncülük ettiği caz müziğini kısa süre sonra beyazlarında önemsenmesinin ardında, geniş kitleleri kapsamaya yönelik bir müzik endüstrisi vardır. "Caz Kralı" olarak tanımlanan Paul Whiteman'ın orkestrasındaki vokalistlerden biri, genç Bing Crosby idi. 1930'lu ve 1940'lı yılların milyonlarca insana seslenen "swing" çağı Glen Miller'ın adını vurgulamıştır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, gençliğe seslenen Frank Sinatra, Johnny Ray, Frankie Laine ve Guy Mitchell gibi yeni şarkıcılar dönemi açılmış, Sinatra'nın söylediği aşk şarkıları bütün batı dünyasını etkilemiştir. Savaş sonrası, Avrupa ve Amerika'da refah düzeyinin yükselmesi ile bir genç kuşak ortaya çıkmıştı. Bu kuşak, giyim ve müzik gibi alanlarda yeni bir pazar oluşturmuş, sonuç olarak beğenilerde bütünleşmeye doğru yol alınmıştır. Beyazların Country müziği ile zencilerin Rhythm and Blues'unu birleştiren Rock 'n' Roll müziği ile bu pazar hedeflenmiştir. 1945'te Bill Haley'nin "Rock Around The Clock" adlı parçası, popüler müzikte kendine özgü toplumsallaşma biçimi, giyim ve dansları olan yeni kuşağın dönemini başlatmış, popüler müziğin adı özet biçimde kesinleştirilmiştir: Pop müzik. Bill Haley'nin yerini kısa bir süre sonra Elvis Presley almıştır. Onun 1956'da ki "Heartbreak Hotel" plağı 6 ayda 8 milyon satmıştır. Ancak pazarın sürümü "tek" ile yetinemediği için, rock'çılara yeni starlar katılmıştır: Buddy Holly, Chuck Berry, Jerry Lee Lewis, Little Richard ve Eddie Cochran. 1950'li yılların sonunda pop, batı dünyasında gençlerin gündelik yaşamında vazgeçilmez bir yere oturmuştu. Müzik dolapları, taşınır radyo ve pikaplarla yeni çıkan parçalara hemen ulaşılabilir, gençlerin çılginca dans etmesi yoluna kolaylıklar getiriliyordu. 1960'lı yılların başında Chubby Checker "twist" denen geçici bir dansla öne çıkmış, birkaç ay sonra piyasayı "shake" ve "mod" gibi başka danslar sarmıştı. Pop müzikte büyük dalga "Beatles" ile gelmiştir. Bu İngiliz topluluğu, pop müziğe eski şarkı geleneğini hissettiren heyecanlı bir hava getirmiştir. Beatles dörtlüsünün plakları İngiltere'de 1963 yılında "bestseller" olmuştur. Ertesi yıl "I Wanna Hold Your Hand" adlı plak ABD pazarında 11 milyon satmıştır. Bu grubu öteki İngiliz toplulukları izlemiştir. Yeniler arasında, özellikle seslendirmedeki başarısıyla "The Rolling Stones" haklı bir ün kazanmıştır. 1960'lı yıllarda pop müzik bir yol ayrımına girmiştir. Yenikuşak ilerici dalganın önde gelen temsilcileri "The Grateful Dead" ve "Jefferson Airplane" gibi gruplardır. Oysa mesaj üretme tutkusunun asıl simgesi Bob Dylan'dır. Bu yetenekli genç, eski ünlü Woody Guthrie'den esinlenerek sistemi eleştiren şarkılar söylüyordu. "Folk" ve "Rock"

bileşimi, pop müziğin en etkili stillerinden birini oluşturmuştur. Bob Dylan'ın yanı sıra, insan haklarını savunan başka bir yetenekli şarkıcı Joan Baez'di. Ancak pop müzik endüstrisi, modanın önüne koşmak gibi başta gelen özelliği dolayısıyla yeni "ses"ler ve yeni "sanatçı"lar üretmiştir, Atlantik'in iki yakası arasındaki etkileşim geliştikçe "rock" çeşitlilik kazanmıştır. Bu etkileşimin sonuçları, Cream, Pink Floyd, Led Zeppelin, Jethro Tull, Yes ve benzeri topluluklarda görülür. Öteki yandan pop müzikteki yeni açılımların elektronik çalgılarla ve öncelikle synthesizer'in sınır tanımaz olan olanaklarıyla beslendiği de görülür. Sonuçta, Rhythm and Blues'dan başlayarak rock adı altında kendi türlerini yaratmış yirminci yüzyılın ikinci yarısında örneğin Soul, Country, Disco, Reggae, Heavy Metal, Folk, Soft, Progresif Rock, Punk Rock gibi stillerle geniş bir yelpaze sergilemiştir. Pop müzik 20. Yüzyılın sonlarında olduğu kadar 21. Yüzyılın başlarında da müzikteki pazar payını yüksek tutmayı bilmiştir. 20. Yüzyılın sonlarında adını duyuran Mike Oldfield, Rick Wakeman, Patti Smith, Bruce Springsteen, Elton John, Joni Mitchell gibi başarılı isimleri, temel yönü bakımından "güncel" olan bu tür müziğin yeni yıldızları izlemeye başlamıştır (A. Say, 2012, s.433).

Teknolojik gelişmelerin müzik sanatı üzerine etkileri doğrultusunda müziğin endüstrileşmesi, ticari müzik akımlarının oluşumu ile elektrik gitarın gelişimi paralel olarak ilerlemiştir. Elektrik gitar tarihini incelediğimizde teknolojik gelişmelerden oldukça etkilenen bir enstrüman olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca teknolojik gelişmeler müzik üretimi ve müziğin yaygınlaşmasına farklı bir boyut katmıştır. Kağıt üzerinde müzik teorisi ve bestecilik teknikleri ile eser üretme yöntemi daha çok sanat müziği üretim yöntemlerinden biriyken ticari müzik üretimi, stüdyoda müzisyenlerin o an için düşündükleri ve içlerinden gelenleri yarı doğaçlama yöntemlerle icra edip kayıt altına alarak sağlanmaktadır. Bu yöntemde teknolojik imkanlar ön plandadır. Ticari müzik icrası ve üretiminde teknoloji ile birlikte evrimleşen elektrik gitar ön plana çıkmıştır. Elektrik gitarın yoğun olarak kullanıldığı müzik türlerine örnek olarak; rock, heavy metal, blues, caz, funk gibi türlerisaymak mümkündür. Yalnız bu türlerden rock ve elektrik gitar ilişkisi diğerlerinden biraz daha farklı birbirlerinden ayrılmaz iki unsur olarak değerlendirilmektedir.

Charles McGovern'e (2004) göre, klasik batı müziğini kemansız, caz müziğini saksafonsuz düşünmek mümkün olmadığı gibi Amerikan popüler müziğinin en yaygın şekli olan rock 'n' roll elektrik gitar olmadan düşünülemez.

Elektrik gitar popüler müzik ile yaygınlaşan bir enstrüman olmasının yanı sıra zamanla geleneksel müzik ve sanat müziği alanlarında da kendini göstermeye başlamıştır. Banks'a (2013) göre, 1950'den beri elektro gitar, çağdaş sanat müziğinde hem solo hem de oda müziği enstrümanı olarak gittikçe artan bir varlığa sahip olmuştur. Her ne kadar elektro gitar, klasik müzik sınırlarına tam olarak dahil olmasa da enstrüman günümüzde çağdaş sanat müziği bestecileri ve çağdaş sanat müziği toplulukları arasında önceki zamanlardan daha popüler şekilde yer almaktadır.

Banks (2013) yapmış olduğu, *The Electric Guitar in Contemporary Art Music*, doktora çalışmasında elektrik gitar için yazılmış çağdaş sanat müziği bestelerini bir liste halinde derlemiştir. Bu listede 1950 ile 2010 yılları arasında yazılmış toplam 4109 eser bulunmaktadır. Çalışmada, eserlerin bir kısmının solo elektrik gitar için diğer bir kısmının ise içerisinde elektrik gitarın yer aldığı oda müziği toplulukları için yazıldığı belirtilmektedir. Bu çalışmada '*Contemporary Art Music*' (çağdaş sanat müziği) terimi, modernizm, postmodernizm, elektronik müzik, minimalizm, yeni sadelik, yeni karmaşıklık, spektralizm ve mikrotonal müzik gibi modern klasik müziğin alt türlerini içerdiği belirtilmektedir. Yapılan çalışmaya göre elektrik gitar modern klasik müzik dahilinde çok yaygın olarak kullanılsa da hatırı sayılacak ölçüde yer almaktadır. Bu durum klasik müzik eğitimi veren kurumlarda elektrik gitarın yer alması gerektiğine dair düşünceleri akla getirmektedir.

2.6. Elektrik Gitar Teknikleri

Teknik; bilimde, sanatta, yada bir meslek dalında kullanılan yöntemlerin tümüdür. Müzikte teknik, genelde "yöntem bilgisi" anlamına geldiği kadar "uygulama becerisi" olarak da kullanılır. Yöntem bilgisi anlamında teknik, yaratıcılığa araç olan kuralları kullanma yetisidir. Uygulama becerisi olarak teknik, seslendiriciye kolaylık sağlayan yetilerdir. (Say, 2012:514)

Elektrik gitar yapısal özellikleri ve yardımcı ekipmanları ile desibel olarak küçük sesleri yükselten bir enstrümandır. Amplifikatöre yakın konumdayken gitarı çalmanız bile feedback olarak adlandırılan sesler fiziki koşullar neticesinde kendiliğinden oluşacaktır. Ayrıca herhangi bir tel üzerinde herhangi bir nota çaldığımızda diğer tellere dokunmamıza rağmen farklı tellerin de rezonansa geldiği çok net şekilde

duyulmaktadır. Bu gibi doğal durumlar neticesinde ortaya çıkan sesleri kontrol altına almayı öğrenmek gerekmektedir. Bu nedenle teknik çalışmalar incelenmeden önce istenmeyen sesleri susturma yöntemlerinden bahsetmek gerekmektedir. Bu yöntemlerde sağ ve sol elin organize şekilde çalışması söz konusudur. Sağ el ile susturmadığımız telleri sol el, sol el ile susturmadıklarımızı sağ el ile susturmak mümkündür. Böylelikle gitardan sadece istediğimiz sesleri elde etmek mümkün olacaktır.

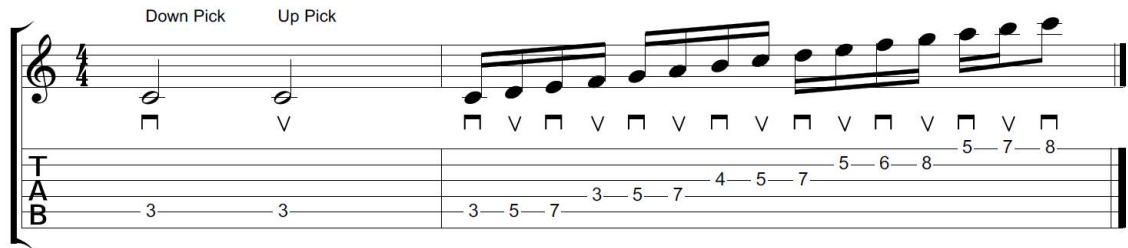
Elektrik gitar tutuşunda sağ el tellerden uzakta durmamalıdır. Sağ el baş parmağı ve işaret parmağı genellikle pena tutmak için kullanılır. Bu parmakların dışında kalan parmaklar bazen hybrid picking veya tapping gibi teknikler ile gitardan ses elde etmekte yardımcı olurken, bazen tellere dokunarak istenmeyen sesleri kontrol etmekte kullanılır. Sağ el ile asıl susturma işi parmaklarla değil elin ayası dediğimiz bölge ile gerçekleştirilir. Bu kısım her zaman çaldığımız telin üzerindeki telleri susturmalıdır. Örneğin 3.telde bir nota çaldığımızda sağ el ayası alttan dördüncü, beşinci ve altıncı tellere dokunarak susturmalıdır. Çaldığımız nota eğer en üst telde yer alıyor ise sağ el ayası susturma konusunda yardım olamayacaktır. Bu gibi durumlarda sol el parmakları devreye girmelidir. Sol el parmaklarından işaret parmağı yani birinci parmak büyük ölçüde susturma görevini üstlenmektedir. Burada başlarda uygulaması biraz zor gibi görünen bir uygulama yöntemi söz konusudur. Bu yöntemde işaret parmağı ucu ile çalınması gereken notanın bulunduğu perdeye basarken parmağın diğer bölgeleri alt tellere baskı uygulamadan hafifçe dokunmalıdır. Böylelikle çalınan telin altında kalan teller susturulmuş olur. Genel hatları ile susturma tekniğinde sağ el seslendirilmesi gereken notanın yer aldığı telin üstündeki telleri sol el parmakları ise altındaki telleri susturur. Böylelikle sadece seslendirilmesi gereken nota yada notaların yer aldığı teller tınlayarak istenmeyen seslerin oluşturduğu rahatsız edici durumlardan kurtulmak mümkündür. Bu bahsedilen susturma yöntemleri araştırmacı tarafından önerilen yöntemler olmakla birlikte birçok gitarist tarafından uygulanan yöntemlerdir. Ayrıca farklı susturma tekniklerinin uygulanması ve farklı bakış açılarının geliştirilmesi veya farklı uygulamalara rastlamak da mümkündür.

Elektrik gitar teknikleri, öncelikle sağ el ve sol el teknikleri olarak iki ana başlık altında incelenmiştir. İncelenen teknikler şunlardır: sağ el teknikleri; alternate picking, economy picking, sweep picking, finger picking, hybrid picking, palm muting, tapping, strumming ve sol el teknikleri; vibrato, string bending, release, legato, slide, dead notes.

Bu tekniklerin dışında sağ el ve sol el olarak gruplanamayan bazı özel teknikler ayrıca incelenmiştir. Bunlar; harmonics (naturel harmonics, artifical harmonics, tapped harmonics, pick harmonics), tremolo bar teknikleri, two hand (eight finger) tapping, volum pot kullanımıdır. Son 40 yıldır elektrik gitar teknikleri, artık gitarın sınırlarını zorlayacak seviyeye gelmiştir. Bu bölüm de açıklaması yapılan teknikler belli başlı teknikler olup çok fazla detaya inmeden kısa şekilde açıklamıştır. Bazı tekniklerin isimlendirilmesinde kullanılan farklı terimler Ayrıca kullanılan ve gelişmekte olan bütün elektrik gitar tekniklerini kapsayacak nitelikte değildir.

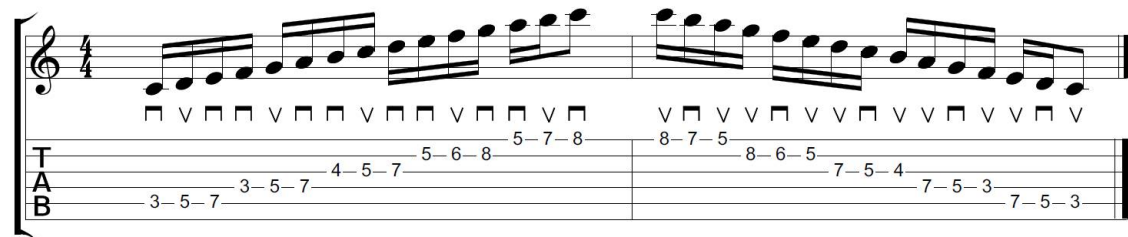
2.6.1. Sağ El Teknikleri

Alternate Picking; pena ile uygulanan bu teknik elektrik gitar da kullanılan en yaygın tekniktir. Bu tekniğe göre pena vuruşları aşağı (down) ve yukarı (up) sıralı şekilde yapılması gerekmektedir. Pena tutuşu ve vuruşların nasıl yapılması gerektiği ile ilgili farklı uygulamalar mevcuttur.

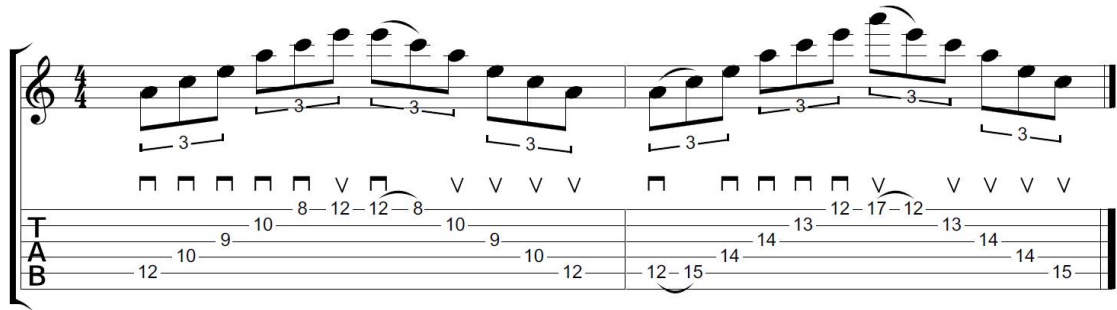
Şekil 2. 7: Alternate Picking

Economy picking; pena ile uygulanan bu teknikte, alternate picking tekniğinden farklı olarak tel değişimlerinde pena vuruş yönü değişmemektedir. Economy picking ile çalarken tel geçişlerinde pena yönü değiştirmeden daha az pena hareketi yaparak bir rahatlama sağlamak hedeflenmektedir.

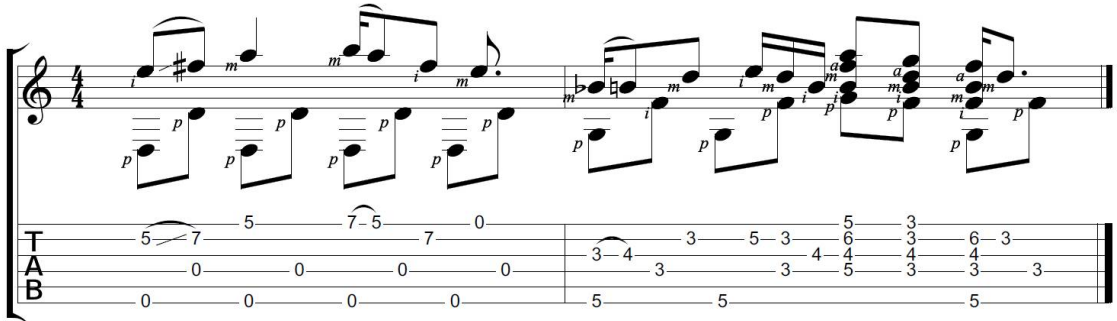
Şekil 2. 8: Economy Picking

Sweep picking; bu teknikte amaç economy picking de olduğu gibi tel değişimleri sırasında pena yönü değiştirmeden daha az pena hareketi ile rahat bir çalım sağlamaktır. Economy picking tekniğinden farklı olarak sweep picking tekniği teller üzerinde hafif dokunuşlar ve tek hareket ile aşağı inerek veya tek hareket ile yukarı çıkarak uygulanır. 'Sweep' kelimesinin Türkçe karşılığı süpürmektir, yani bu teknikte teller üzerinde süpürme hareketi gibi ileri geri hafif dokunuşlar hedeflenmelidir. Genellikle hızlı arpejlerden oluşan müzikal cümlelerin icrasında kullanılır. Tekniğin uygulaması kolaydır fakat temiz sesler elde edebilmek için dikkatli ve özenli bir çalışma gerekmektedir.

Şekil 2. 9:Sweep Picking

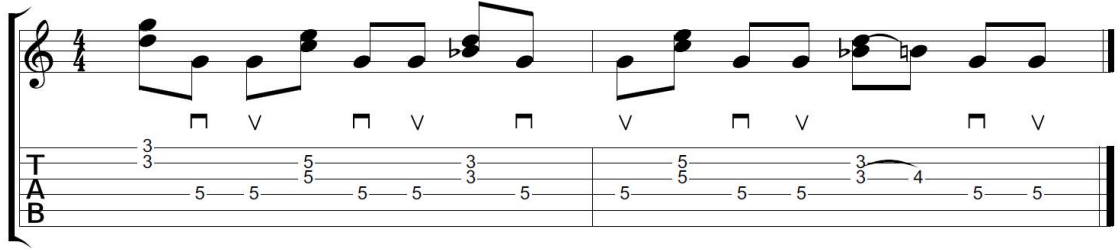
Finger picking; klasik gitardaki parmakla çalma yaklaşımının elektrik gitara uyarlanmış halidir. Elektrik gitarın çelik telli olması nedeni ile finger picking tekniği genellikle parmak penası kullanarak uygulanır. Buna karşın parmak penası kullanmadan sadece parmak ile bu tekniği uygulayan icracılarda vardır. Elektrik gitarda polifonik çalım ve chord melody çalımında kolaylık sağlayan bir tekniktir.

Şekil 2. 10:Finger Picking

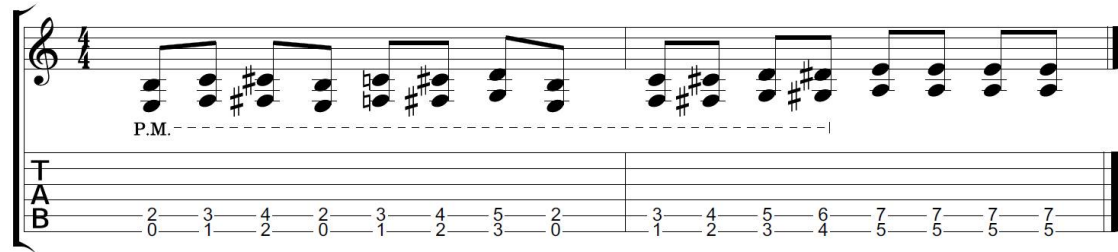
Hybrid picking; 'hybird' kelimesinin Türkçe karşılığı 'melez' ve 'karışık' kelimeleridir. Bu teknikte pena ile parmaklar organize şekilde kullanılır. Genellikle başparmak (p) ve

işaret parmağı (i) pena tutmak için, orta parmak (m) ile yüzük parmağı (a) telleri çekmek için kullanılır. Bu teknikte iki farklı yöntemin (pena kullanımı ve parmak kullanımı) sağladığı kolaylığın yanı sıra pena ile parmak arasındaki ton farklılıkları ile yorumculukta müzikalitenin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

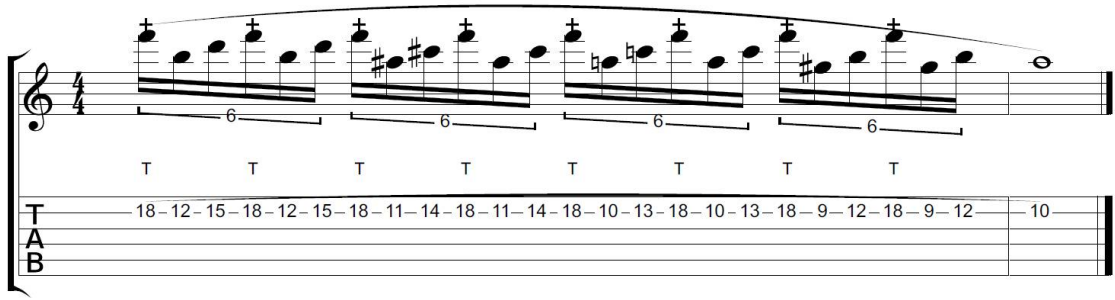
Şekil 2. 11: Hybrid Picking

Palm muting; bir susturma tekniğinden daha çok sesin karakterini değiştiren bir tekniktir. Sağ el ayasını gitarın köprü kısmına yerleştirip telleri hafifçe susturur konumda pena vuruşu yaparak uygulanır. Böylelikle daha az uzayan tok bir tını elde edilir. Klasik müzik yaylı enstrümanları ile uygulanan pizzicato ve spiccato tekniğine benzer tınıları gitardan elde etmek için kullanılır. Notasyonda, 'P.M.' şeklinde belirtilir.

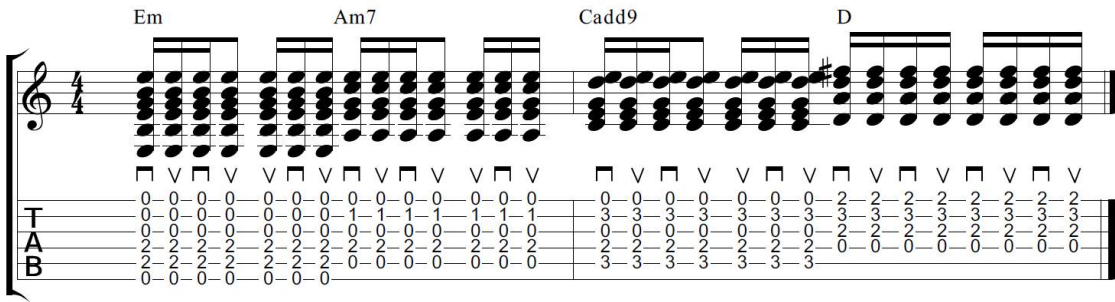
Şekil 2. 12: Palm Muting

Tapping; tellere gitar klavyesi üzerinde sağ el parmağı/parmakları ile, iki fretin arasına gelecek şekilde, vurarak gitardan ses elde etme yöntemidir. Farklı tınılar elde etmek ve teknik olarak çalımı zor olan müzikal cümlelerde icrayı rahatlatmak için kullanılan bir tekniktir. Genellikle legato tekniği ile harmanlanarak kullanılır. Tappingden sonra bağlı gelen herhangi bir notayı tele vurduktan sonra sağ el ile teli aşağı iterek yada yukarı çekerek tınlatmak mümkündür. Pena sesinin duyulması istenmediği zamanlarda kullanılabilir. Bu teknik Eddie Van Halen ismiyle birlikte anılır. Tekniğin elektrik gitar icrasına geçmesinde payı büyüktür. Van Halen genellikle akor seslerini yumuşak, bağlı ve hızlı şekilde tınlatmak için bu tekniği kullanmıştır.

Şekil 2. 13: Tapping

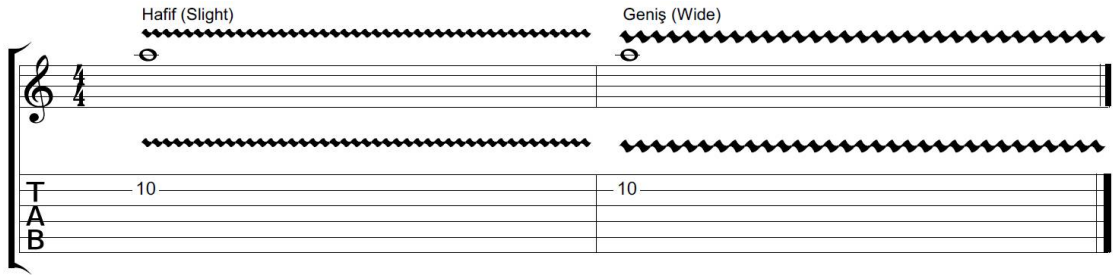
Strumming; sağ elin uyguladığı belirli ritmik hareketler bu tekniğin temelini oluşturmaktadır. Akor ile eşlik yaparken sıklıkla kullanılan bir tekniktir. Her ne kadar akustik gitar ile uygulanan bir teknik olsa da elektrik gitar icrasında da kullanılır. Bu tekniği en basit ve yaygın gitar çalma tekniği olarak kabul etmek mümkündür.

Şekil 2. 14: Strumming

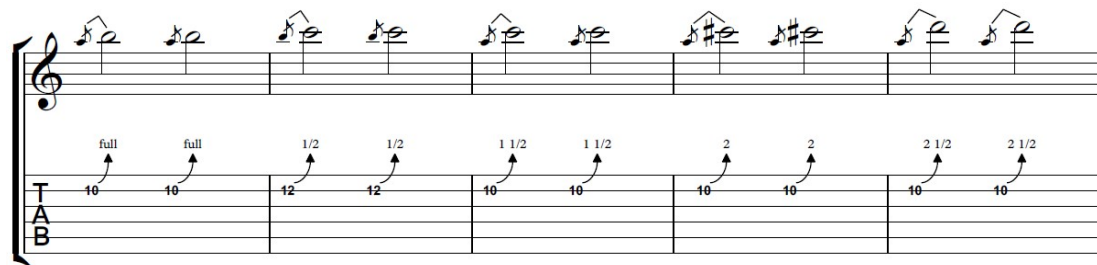
2.6.2. Sol El Teknikleri

Vibrato; ses perdesinin hafifçe dalgalanıp yoğunlaştırılmasıdır. (Say, 2012, s, 562) Bu teknik sadece elektrik gitarda değil birçok enstrümanda kullanılan ortak bir tekniktir. Elektrik gitarda farklı şekillerde uygulanması mümkündür. Bu uygulamalar; sol elin tel üzerinde sağa sola hafifçe hareketi, sol elin teli aşağı yukarı hafifçe hareket ettirmesi veya sol elin dairesel hareketler ile sesi dalgalandırması şeklinde gerçekleşir.

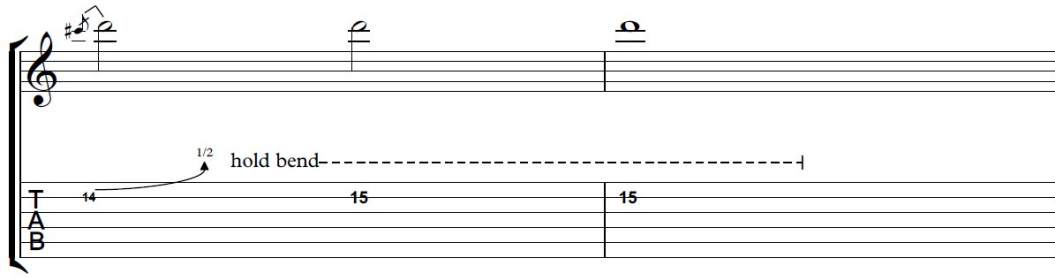

Şekil 2. 15:Vibrato

String Bending; bu teknik ile sol el, çalınan teli ittirerek sesin frekansının yükselmesini sağlamaktadır. Tekniğin ilk kullanış amacının blues vokallerinin yaptığı glissandoları taklit etmek ve blues müzikte yer alan mikro tonları daha doğal şekilde tınlatmak olduğu düşünülmektedir. Gitar perdeli bir çalgı olduğu için bu glissandoların gitar klavyesi üzerinde kaydırma yaparak değil tel ittirme yolu ile taklit edilmesi daha gerçekçi bir sonuç vermektedir. Ayrıca blues müziğinde tonun 3. sesi minör ve majör 3'lü arasında bir komaya denk gelmektedir ve gitarda bu komayı ancak mikrotonal bendler ile vermek mümkündür. Bend yaparken asılolan ses bend ile varmak istenilen sestir, bu sese varmadan önce bulunduğumuz perdedeki nota süsleme notası gibi kabul edilir. Örneğin; 2. tel 10. perdedeki “la” notasındayız bu perde üzerinde tel ittirerek “si” sesini elde etmek istiyoruz. Burada “la” süsleme notamız “si” ise asıl tınlatmak istediğimiz sestir. Bend yaparken teli $\frac{1}{2}$, 1, $1\frac{1}{2}$, 2 ve $2\frac{1}{2}$ ses tizleştirmek mümkündür. Pre-bend ve hold bend gibi farklı uygulama çeşitleri de yaygın olarak kullanılır. Sol el parmaklarının bend ile geleceğimiz sesi çalmadan önce teli ittirmesi durumunda 'pre-bend', bend attıktan sonra bendi tutup nota çalmaya devam edeceksek 'hold bend' yazısı ile belirmemiz gerekmektedir.

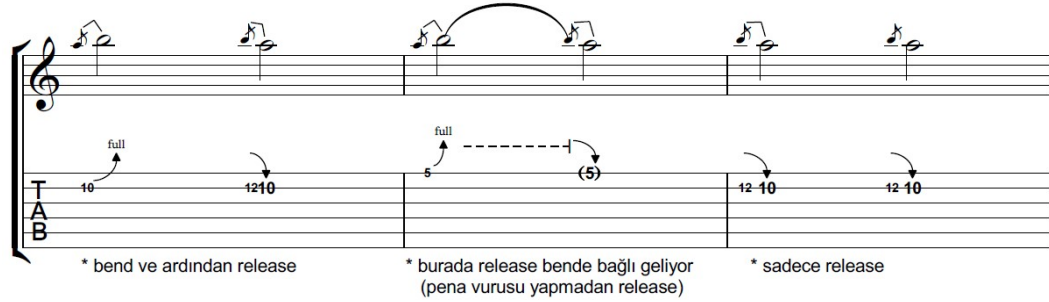

Şekil 2. 16:String Bending

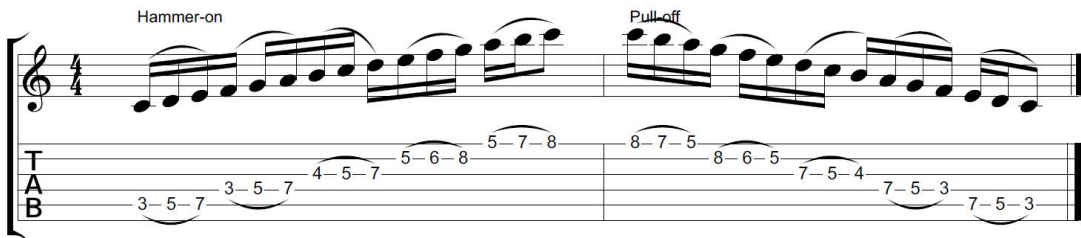
Şekil 2. 17: Hold Bend

Release; bend yapmak için ittirilen tel normal konumuna dönerken ortaya çıkan sestir. Bend yaptıktan sonra tel normal konumuna inerken ortaya çıkan tını müzikal bir anlam kazandığı zaman release olarak belirtilmelidir. Pre-bend ile tel ittirilip sonrasında pena vuruşu ile daha belirgin bir release tınısı ortaya çıkarmak mümkündür. Release tekniğini ters bend olarak düşünebiliriz. Bend ile ses tizleşirken release ile tizleştirilmiş sesin pesleşmesi söz konusudur.

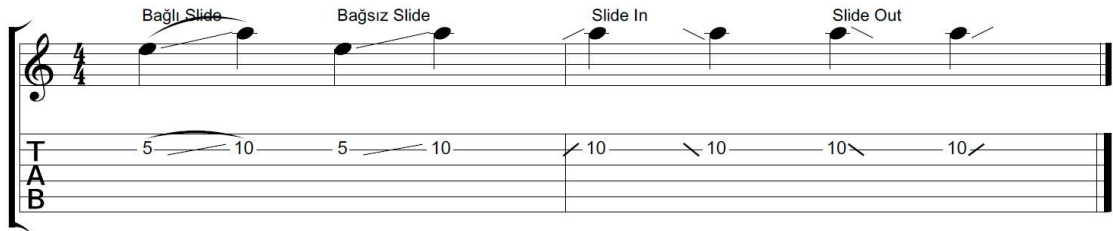
Şekil 2. 18: Bend ve Release

Legato; bağlı çalım tekniğidir. Bazı kaynaklarda hammer-on ve pull-off terimleri ile ifade edilmektedir. Bağlı olan seslerden ilki pena vuruşu ile çalınır sonraki sesler herhangi bir pena vuruşu yapılmadan sol el ile klavye üzerinde tellere hafifçe vurarak (hammer-on) veya sol el ile teli çekerek (pull-off) tınlatılır.

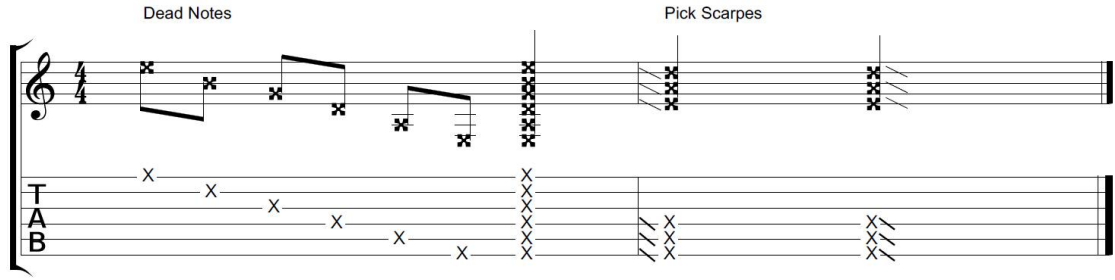
Şekil 2. 19: Legato (Hammer-on, Pull-off)

Slide; kaydırma, glissando, portamento olarak da adlandırılmaktadır. Slide tekniği; aynı tel üzerindeki bir notadan, diğerine geçerken klavye üzerinde parmağımızı hafifçe bastırıp kaydırarak uygulanır. İki tür slide çeşidinden bahsetmek mümkündür; bağlı slide ve bağımsız slide. Bağlı slide tekniğinde ilk nota pena vuruşu ile tınlatılır sonrasında gelen nota veya notalar sol elin tel üzerinde kayması ile tınlar. Bağımsız slide tekniğinde ise her notada pena vuruşu vardır. Aslında bağımsız slide aynı tel üzerinde aynı parmakla nota geçişi yapmanın doğal bir sonucudur fakat bu ses müzikal bir anlam taşıdığı zaman slide çizgisi ile belirtilmelidir. Bunun yanısıra ‘slide-in’ ve ‘slide-out’ şeklinde kullanımı da yaygındır. ‘Slide-in’ tınlatmak istediğimiz sesi çalmadan önce klavyenin pesde yada tizde kalan herhangi bir yerinden kayıp notanın olduğu perdeye gelerek uygulanır. ‘Slide-out’ ise tam tersi şeklinde, önce tınlatılmak istenen ses çalınıp nota süresi bittikten sonra slide ile klavyenin herhangi bir yerinde sesi söndürerek uygulanır. Kısacası ‘slide-in’ nota çalmadan önce, ‘slide-out’ ise nota çaldıktan sonra yapılan slidelerdir. Slide tekniği, slide yüzüğü kullanımı ile karıştırılmamalıdır. Bu iki teknik tını ve kullanım bakımından birbirlerinden büyük farklılıklar gösterir.

Şekil 2. 20:Slide Tekniği Çeşitleri

Dead notes; gitarın tellerini sol el ile susturulup sağ el ile pena vuruşu yaparak gitar ile, perküsyon çalgısı gibi, yüksekliği frekansı net olmayan sesler üretmesi istenildiğinde kullanılan tekniktir. Notasyonda 'x' harfine benzer şekilde ifade edilir. Frekansı ve yüksekliği net olmayan pick slide, pick scarpes gibi teknikleri belirtmek içinde kullanılır.

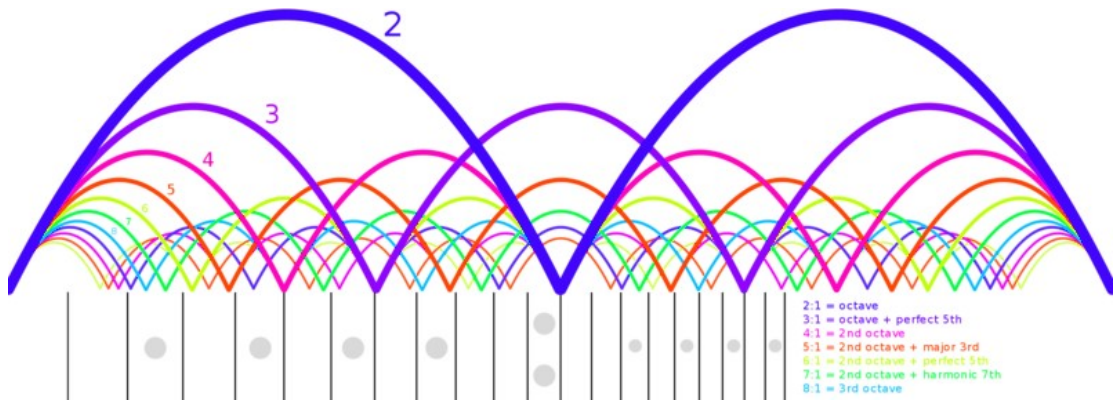

Şekil 2. 21:Dead Notes, Pick Scarpes

2.6.3. Diğer Teknikler

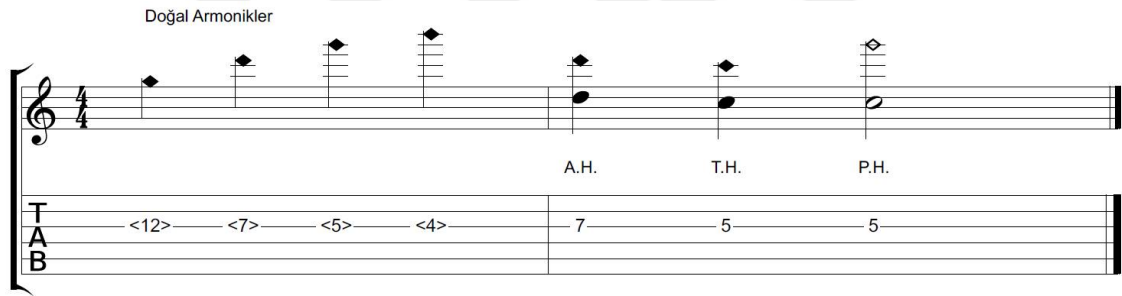
Elektrik gitar tekniklerini, sağ ve sol el olarak iki farklı gruba ayırmak mümkündür. Fakat bazı teknikler bu iki gruba da birden dahil edilebilmektedir. Bu teknikler; harmonics, two hand tapping, tremolo bar kullanımı ve volum pot kullanımı gibi özel tekniklerdir.

Harmonics; gitarda harmonikler, naturel harmonics, artifical harmonics, taped harmonics, pick (pinch) harmonics olmak üzere dört farklı şekilde elde edilebilir. Natural harmonics (doğal armonikler); gitarda herhangi bir boş tel üzerinde belirli noktalara hafifçe dokunarak elde edilebilir. Bu noktalara dokunulduğunda boş telin oktavı, oktav üzeri tam beşlisi, iki oktav üzeri majör üçlüsü, hatta iki oktav üzeri minör yedilisi ve iki oktav üzeri majör dokuzlusunu elde etmek mümkündür. Harmonikler, ses frekansını oluşturan sinüs dalgalarının kesişim noktaları olan doğuşkanların tel üzerinde bulundukları noktalara dokunarak elde edilir. Şekil 16'da bu noktalar detaylıca gösterilmiştir.

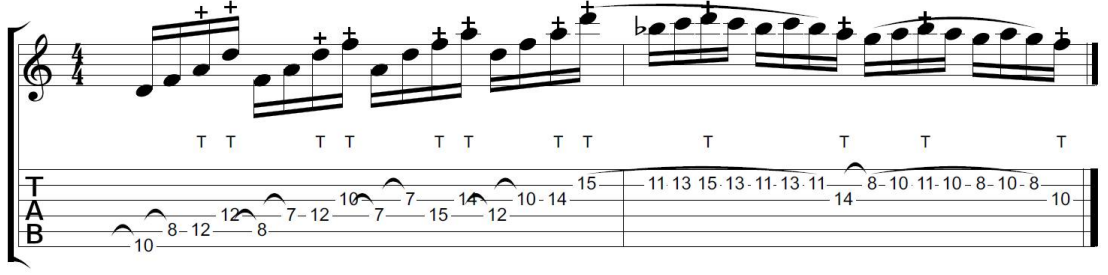
Şekil 2. 22:Gitarda Doğal Armonik Noktaları

Notasyonda çapraz kare simgesi ile belirtilirler. Artificial harmonics (yapay armonikler); sol el herhangi bir perdeye basılı konumda iken sağ el parmaklarından biri, genellikle işaret parmağı, istenilen armonik noktasına dokunur aynı anda yine sağ el parmaklarından biri, genellikle orta parmak ilgili teli çeker böylelikle boş tel ile elde edilemeyen armonik sesler yapay bir şekilde elde edilmiş olur. Tapped harmonics; bu teknikte armonikler, tapping yapar gibi, tınladığı perde üzerine sağ el parmakları ile hafifçe vurup (fretin üzerine gelecek şekilde) parmağımızı hemen çekerek tınlatılır. Boş tel üzerinde yada sol el herhangi bir perdeye basarken kullanılır. Pick (pinch) harmonics; bu teknik ile manyetik üzerinde kalan bölgedeki armoniklere pena tutan sağ el baş parmağı, pena vuruşu yapıldığı anda, dokunur ve pena vuruşu ile armonik tınlatılır. Sol el herhangi bir nota basıyorken yada boş tel üzerindeyken uygulanır. Artificial, tapped ve pick harmonics teknikleri notasyonda farklı nota simgeleri ile gösterilir. Notanın normal görünümü üzerine çapraz kare ile armonik tekniği ile tınlayan ses eklenerek gösterilir.

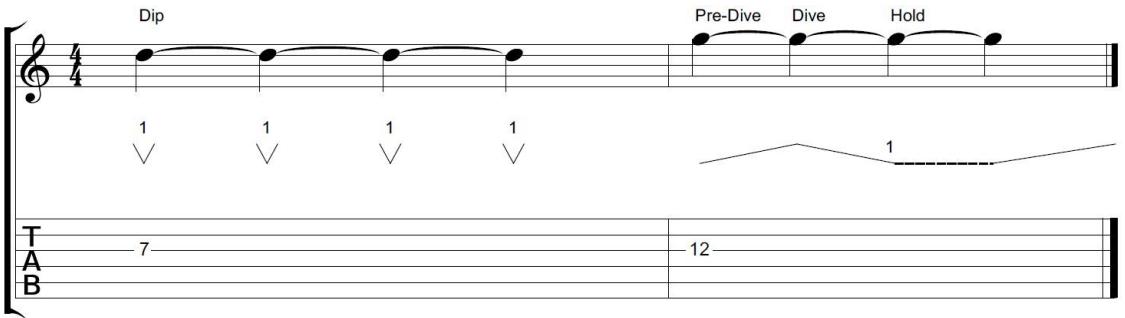
Şekil 2. 23:Harmonics

Two hands tapping; tapping tekniğinin sağ ve sol el birlikte, aynı anda yada sıralı şekilde uygulanmasıdır. Bu teknikte sol el parmakları tapping yapan sağ el parmakları gibi hareket eder. İki elin piyano çalıyormuş gibi aktif kullanımı söz konusudur. Notasyonda sağ elin yaptığı tappingler 't' harfi ile sol elin yaptığı tappingler boşluktan gelen bağlar ile gösterilir.

Şekil 2. 24:Two Hands Tapping

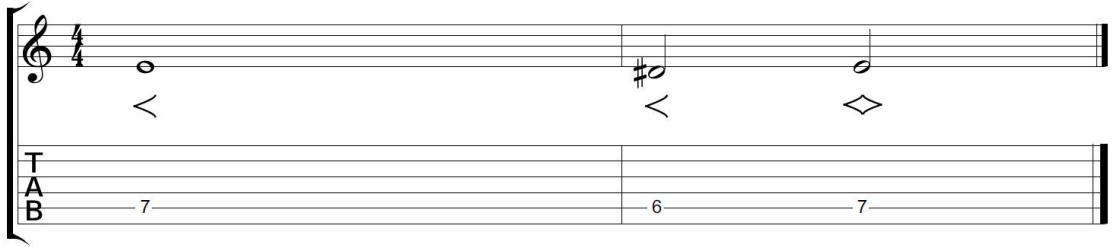
Tremolo (whammy, vibrato) bar teknikleri; 10 Nisan 1956 da Clarence Loe Fender tarafından 'tremolo device for stringed instruments' adı ile patenti alınan köprü sistemi, köprüye takılan bir kol yardımı ile tellerin gerginleştirilip gevşetilmesini sağlamaktadır. Daha sonraları 'Floyd Rose' patenti ile tremolo barlı gitarlarda sıkça yaşanan akort problemini çözmek için kilit mekanizmaları eklenmiştir. Geliştirilen bu sistemler ile gitardan glisando ve vibrato gibi tınıları farklı bir yöntem ile elde etmek mümkündür. Tremolo bar bulunan gitarlarda köprü tamamıyla sabit değildir. Gövdeye, iki vida ve gitarın arkasına doğru uzanan yay mekanizması ile bağlıdır. Tek yön ve çift yön olmak üzere iki çeşidi vardır. Kol, tellerin ve manyetik sisteminin üzerinde konumlanmış şekilde, manyetiklere doğru bastırıldığında ses pesleşir, yukarı doğru çekildiğinde ise tizleşir. Bu sistem ile elde edilen sesler, tınılar icracının hayal gücü ile sınırlıdır. Bazı kullanım şekillerinin notasyonda gösterimi mevcuttur fakat bazı kullanım şekilleri hala net olarak notasyonda gösterilememektedir.

Şekil 2. 25:Tremolo (Whammy. Vibrato) Bar

Volüm Pot. Kullanımı; gitarın gövdesinde bir veya iki adet volümpotu bulunur. Bunlar manyetiklerin ses seviyesini ayarlamak için kullanılır. Bazı volümpotlarına kapasitör eklenerek, gitar distorsion efektindeyken potu kısık parlak clean ton elde etme imkanı

sağlanır. Bu icracıya gerektiği anda efekt aletine müdahale etmeden istediği yoğunlukta “gain” (doygunluk) almasını sağlar. Ayrıca volümpotu kapalıyken istenilen nota çalınır potu yavaşça açıp kapatarak, gitardan yaylı çalgı (viyolonsel) tınısına benzer bir tını elde etmek de mümkündür.

Şekil 2. 26: Volume Pot Kullanımı

2.7. Elektrik Gitar Ekipmanları

Elektrik gitar ekipmanları gitar sesine ve tonuna direkt etki eden unsurlardır. Akustik olarak ses üreten gitarların sesinin büyük orkestralarda yetersiz kalması elektrik gitarın gelişimine neden olmuştur. Elektrik gitar, tel titreşimini üzerinde bulunan manyetikler ile amplifikatöre ileten bir sisteme sahiptir. Ses manyetik ile elektrik enerjisine çevrilir ve amplifikatör elektrik enerjisini tekrar sese dönüştürür. Ses iletiminde rol alan manyetik ve amplifikatör ses karakterine büyük ölçüde etki etmektedir. Bu nedenle elektrik gitarın yanında kullanılan ekipmanlar hakkında detaylı olarak bilgi sahibi olmak önem arz etmektedir. Bu ekipmanlar, başta manyetik ve amplifikatör olmak üzere çeşitli efekt sağlayan pedal (stompbox), rack sistem, çoklu efekt prosesörleri ve yazılımsal amplifikatör, kabin ve efekt modellemeleridir.

Hill (2013)'e göre herhangi bir gitara elektrik verilmesi ve sesinin basitçe yükseltilmesi o gitarın elektrik gitar olarak kabul edilmesi için yeterli değildir. Modern müzisyenler tarafından da kabul edildiği gibi, bir gitarı elektrik gitar olarak kabul edebilmek için sesinin, manyetik vasıtası ile yükseltilmesi gerekmektedir. Burada belirleyici olan manyetiğin yapısı ve elektriksel çalışma prensibidir. Elektrik gitarlarda kullanılan manyetikler, elektromanyetik indüksiyon prensibine bağlı olarak çalışmaktadır. Fiziksel olarak bir elektrik gitar manyetiği, tek bir mıknatıs veya her bir tel için ayrı ayrı mıknatıs, etrafına sarılan bakır telden oluşmaktadır. Çelik gitar tellerinde oluşan titreşim, manyetik alan üzerinde değişimine neden olur, bu hareket ile elektrik akımı

ortaya çıkar ve ortaya çıkan elektrik akımı amfi ile yükseltilerek tekrar ses enerjisine dönüşür. Bu kurulumun fiziksel yapısında bazı değişiklikler olsa da (örneğin; bobinlerin yapısı veya mıknatısın yerleşimi), neredeyse tüm modern elektro gitar manyetikleri bu prensibe göre çalışır.

Manyetikler single coil (tekli) ve humbuckers (çiftli) olmak üzere iki farklı tipte üretilmektedir. Elektrik gitarda ilk kullanılan manyetik tipi single coil manyetiktir. Bu manyetikler temiz ve parlak bir ton sağlamaktadır. Single manyetikler amplifikatöre elektrik akımı ile birlikte, şebeke elektriğinden kaynaklanan ve dip gürültüsü olarak tabir edilen, elektromanyetik parazit iletirler. Bu parazit, amfinin yükseltici özelliği ile belirgin hale gelerek rahatsız edici bir durum oluşturmaktadır. Bu sorunun çözümü ‘humbucker’ manyetikler ile sağlanmıştır. İlk humbucker manyetik 1934 yılında Electro Voice firması tarafından icat edilmiştir ve 1950 yılında elektrik gitarlarda kullanılmıştır. Single manyetikler yüksek frekanslara duyarlı olduğu için berrak ve parlak bir ton verir. Humbucker manyetikler daha koyu ve hacimli bir tona sahiptir (www.seymourduncan.com).

Şekil 2. 27:Single Coil ve Humbucker Manyetik

Elektrik gitarın yardımcı ekipmanlarından bir diğeri de elektrik gitar amplifikatörüdür. Amplifikatör gitarın sesini yükseltmenin yanı sıra gitar tonunda bazı değişiklikleri yapmamızı da sağlar. Tipik bir gitaramplifikatörü; pre-amp (ön yükselteç), ton kontrol devresi, güç amplifikatörü ve hoparlörün bağlandığı bir transformatörden oluşur. Pre-amp (ön yükselteç) manyetiklerden gelen nispeten zayıf sinyali büyütür ve alıcı yanıtın amplifikatör devresi tarafından değiştirilmemesi için tamponlama sağlar. Ton kontrol devresi, orta frekanslarda toplayıcı rezonansını dengelemek için tipik bir V şeklinde eşitleme sağlar ve kullanıcıya ilave ton kontrolü sağlar. Güç amplifikatörü sinyali bir hoparlörü sürece kadar yükseltir. Gitar amplifikatörlerinde hem ön hem de güç

amplifikatör devrelerinde, sinyalin güçlendirilmesi için vakum tüp (lamba) veya transistör kullanılır (Pakarinen ve Yeh, 2009, s.86). İlk üretilen amplifikatörlerde sinyalin güçlendirilmesi için vakum tüpler kullanılmıştır. Vakum tüplerin hassas olması, zaman içerisinde tükenmeleri, işlevlerini yitirmeleri, ortalama her 5 yılda bir yenilenmeleri gerektiği için ilerleyen yıllarda sinyalin güçlendirilmesi için transistör kullanımı yaygınlaşmıştır. Transistör, vakum tüplere kıyasla fiziki olarak daha sağlamdır ve kolay kolay bozulmaz. Daha sağlam olması nedeni ile transistörler amfi üretiminde tercih edilmiştir. Yalnız birçok amfi kullanıcısı gitarist tüplü amfilerin daha doğal bir tını verdiğini düşünmektedir. Bu yüzden günümüzde transistörlü amfi kullanımı kadar, belki de daha fazla, tüplü amfi kullanımı yaygındır.

Şekil 2. 28: Tüplü Amplifikatör Arkadan Görünüşü

Amplifikatör ile kullanılan diğer önemli ekipman ise hoparlör ve hoparlörün yerleştiği kabindir. Hoparlör, yapımında kullanılan malzeme çeşitliliği ve yapısal özelliği dolayısı ile sesin karakterine etki etmektedir. Elektrik gitar hoparlörleri 10 inch, 12 inch ve 15 inch (genelde bas gitar) gibi farklı çaplarda olacak şekilde üretilmektedir. Celestion ve Eminence dünyaca ünlü iki speaker üreticisi elektrik gitar amfilerinde en çok tercih edilen modelleri üretmektedir. Bu modellerden Celestion Vintage 30, 1980'lerde birçok rock müzik albüm kaydında tercih edilmiştir. Elektrik gitar kabinleri de hacimleri ve yapıldığı ağaç gibi farklılıklar neticesinde gitar tonuna etki etmektedir. Kabinler 1x10, 2x10, 4x10, 1x12, 2x12, 4x12 vs. Türlerde üretilmektedir. Buradaki ilk rakam bir kabinde kaç hoparlör olduğunu diğer rakam ise hoparlörün çapının 'inch' cinsinden değerini ifade eder. Örneğin 4x12 bir kabinde 4 adet 12 inch'lik hoparlör bulunmaktadır.

Şekil 2. 29: Celestion Vintage 30 Speaker/Hoparlör

Elektrik gitar amplifikatörleri kafa+kabin veya kombo olarak üretilmektedir. Kafa, amplifikatör devresinin yer aldığı bölüm, kabin ise içinde hoparlörün yer aldığı bölümdür. Bu iki bölüm kullanıcının kişiselleştirmesi için ayrı olarak tasarlandığı gibi ‘combo’ olarak tek parça şeklinde de üretilmektedir.

Şekil 2. 30: Kafa+Kabin ve Kombo Amplifikatör

Elektrik gitar ile birlikte ayrıca çeşitli efekt ekipmanları da kullanılmaktadır. Bu ekipmanlar içlerinde çeşitli analog veya dijital sinyal işlemci devreleri bulunan elektronik cihazlardır. Önen (2016)’e göre; sinyal işlemciler çalışma prensibine göre dört kategoriye ayrılır

- Ton-Frekans
- Dinamik Alan

- Zaman
- Zaman-Pitch (yükseklik)

Ton frekans değişikliği sağlayan sinyal işlemcilerden Equalizer(Eq)'a elektrik gitar ekipmanları arasında çok rastlanır. Eq; belli bir frekans aralığının seviyesini yükseltir veya azaltır, diğer bir deyişle sesin frekans dengesi, dolayısı ile tınısı ve armonik içeriği üzerinde değişimler yaparak ton kontrolü sağlar. Elektrik gitar efektlerinden belki de en yaygın olarak kullanılan wah efektinin temel çalışma prensibi ses sinyali üzerinde eq değerlerinin değişimine dayanmaktadır. Frekans aralığında, ayak ile kontrol edilen pedal vasıtası ile ani değişimler gerçekleşir

Dinamik alan; sinyalde gürültü eşiği ile bozulma (distorsion) arasında kalan alandır. 1940'larda tesadüfi bir olay neticesinde ortaya çıkmış distorsion efekti günümüz modern elektrik gitarın karakteristik sesinin vazgeçilmez bir unsurudur. Dinamik alanın aşılması ile ortaya çıkan bozulma elektrik gitar çalan gençlerin oldukça ilgisini çekmiştir. Önceleri bu bozulma amfilerin sesini sonuna kadar açarak elde edilmiş sonralarında yapay olarak bu bozulmayı üreten devreler tasarlanmıştır. Kompresör denilen dinamik alandaki farkları dengeleyen sinyal işlemciler de elektrik gitar ekipmanları arasında yer almaktadır. Ayrıca gate (noise gate) denilen sinyal işlemci sayesinde belirlediğimiz *threshold* değerinin üzerinde olan sinyaller, hiçbir işlem yapılmadan ve hiçbir değişikliğe uğratılmadan geçer, bu değer altındaki sinyaller kesilir.

Ses sinyalinin zamansal olarak değişimi ile efekt üreten sinyal işlemciler, reverb, delay, phaser, flanger ve chorus gibi efektleri verirler. Reverb; sesin bir mekandaki binlerce tekrarı ve rastgele oluşan yansımalarıdır. Delay; bir sesin, belli bir gecikmeyle, bir defa tekrarıdır. 15 milisaniyenin altındaki gecikmeler tarama etkisi yaratır. Bu etki, kısa gecikmelerden doğan faz çakışmalarından dolayı, sinyaldeki bazı frekans seviyelerinin azalması diğerlerin de artmasıdır. Gecikmelerin zaman aralığında devamlı değişimler yaparak phaser ve flanger efektleri elde etmek mümkündür. Bahsi geçen sinyallerdeki gecikme zamanının LFO (Low Frequency Oscillator) ile modüle edilmesi sinyalin perdesinde kaymalara yol açar. Bu küçük değişimler ile Chorus efekti elde edilir.

Sesin perdesi üzerindeki değişimleri veren sinyal işlemciler sayesinde pitch shifter, whammy ve harmonizer gibi efektler elde etmek mümkündür. Pitch shifter ile çalınan

sesin oktavında değişim yapmak mümkündür. Whammy; ayak ile kontrol edilen bir pedal ile sesin yüksekliğinde +1 oktav, -1 oktav, +2 oktav, -2 oktav hatta +/- T4, +/- T5 değişim sağlayan bir efekt aletidir. Harmonizer efekt aleti ile tek sesli bir melodi çalarken yapay olarak çift ses elde etmek mümkündür. Belirlenen tonda belirlenen aralık değeri ile (2, 3, 4, 5, 6, 7'li aralık türleri) ayarlama yaparak çalınan melodinin üzerine yapay bir çift ses oluşturulur.

Sinyal işleme teknolojisi ile efekt üreten ekipmanlar farklı formlarda üretilmiş elektronik devrelerden ve günümüzde dijital teknolojinin gelişimi ile yazılımsal modellemelerden oluşmaktadır. Bu ekipmanları fiziki özelliklerine göre pedal, rack sistem, multi efekt prosesör ve yazılımsal dijital modellemeler olarak birbirinden ayırmak mümkündür. Pedallar içerisinde elektronik devre bulunan küçük kutu şeklinde ekipmanlardır. Pedalların üzerinde çeşitli kontrolleri sağlamak için düğmeler ve ayak ile kontrolü sağlanan açma kapatma anahtarı bulunur. Pedalların türüne ve özelliğine göre yapısal özellikleri değişim göstermektedir.

Şekil 2. 31:Çeşitli Gitar Efekt Pedalları

Bazı ekipmanlar ‘rack sistem’ denilen raf sistenine yerleşecek biçimde uygun boyutlarda üretilmektedir. Rack sistem ekipmanların maliyeti pedallara nazaran daha yüksektir. Bu yüzden daha çok profesyonel kayıt stüdyolarında ve canlı performanslarda kullanılır. Bu ekipmanların ayak ile kontrolü ‘midi kontroler’ adı verilen cihaz ile yapılmaktadır.

Şekil 2. 32:Elektrik Gitar Rack Sistem

Multi efekt presesörleri içerisinde birden fazla DSP barındıran elektronik devrelerden oluşmaktadır. Bu ekipmanları pedallardan ayıran en büyük özellik elektronik devrede kullanılan çiplerdir. Çip yani entegre teknolojisi ile efektlerin oluşumunu sağlayan elektronik devreler sıkıştırılıp daha küçük fiziki boyutlara ulaşmaktadır böylelikle birden fazla efekti tek bir kutuya sığdırmak mümkündür. Birçok gitarist elektronik devrelerin çipler içerisine sıkıştırılmasının efektin doğallığını etkilediğine inandıkları için pedal kullanımı hala yaygındır.

Şekil 2. 33:Multi Efekt Prosesörü (Line 6 POD HD500X)

Gelişen teknoloji ile müzik endüstrisi tamamıyla dijital ortama kaymıştır. Bu değişimin etkileri gitar kayıt sistemlerinde ve gitar ekipmanlarında da kendini göstermiştir. Popüler olarak kullanılan amfi, kabin, pedal ve rack sistemlerin dijital

modellemeleri/simülasyonları üretilmiş ve kullanılmaya başlanmıştır. Gelişen dijital teknoloji ile bilgisayarların yaygınlaşması neticesinde bu modellemeler yeni çağın elektrik gitar ekipman teknolojisi olarak kabul edilmektedir. Bu modellemeler ile büyük bir stüdyoyu dolduracak amfi, kabin, rack sistem, pedal, kayıt mikrofonlarının dijital taklitlerine bilgisayar ortamında ulaşmak mümkündür.

2.8. İlgili Araştırmalar

2.8.1. Elektrik Gitar İle İlgili Yapılan Ulusal Araştırmalar

Konu ile ilgili daha önce Türkiye'de yapılmış akademik çalışmaları incelemek amacı ile Ulusal Tez Merkezi veri tabanında, elektrik gitar, elektro gitar, elektrogitar, caz gitar, rock gitar terimleri taranmış ve 4 adet yüksek lisans tezine ulaşılmıştır. Bulunan tezler ile ilgili detaylar Şekil 2. 34'de verilmiştir.

Yıl	Yazar	Üniversite	Taz adı	Tez no
2006	Hakan Öztürk	Gazi Üniversitesi	Türkiye'de gençlere uygulanan elektrogitar öğretimine yapılan genel yaklaşımlar	215343
2008	Mustafa Ruhi Gönen	Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Eğitim fakülteleri müzik öğretmenliği ana bilim dallarında modern gitar metotlarının uygulanması kapsamında elektrik gitara bakış	219983
2017	Ayça Demirci Özay	Gazi Üniversitesi	Müzik eğitimi anabilim dallarında elektrogitarın bireysel çalgı olarak kullanılmasına yönelik bir öneri	461528
2017	Ali Özen	Yaşar Üniversitesi	Elektro gitar eğitiminde caz, fusion ve rock türleri arasındaki kesişmeler	469494

Şekil 2. 34:Elektrik gitar ile ilgili yapılan ulusal araştırmalar

Öztürk (2006), "Türkiye'de gençlere uygulanan elektrogitar öğretimine yapılan genel yaklaşımlar" araştırmasında, Türkiye'de üniversitelerde ve özel ders kapsamında uygulanan elektrogitar öğretim etkinliklerini saptayarak, elde edilen bulgulardan Türkiye'deki elektrogitar öğretimini geliştirecek sonuçlar çıkarmayı amaçlamıştır.

Araştırma betimsel bir çalışma niteliğindedir. Araştırmacı belgesel tarama yoluyla, elektrogitarın bir çalgı olarak gelişimi, yapısal ve tınısal özellikleri, başlıca ekipmanları, duruş ve tutuş biçimleri, elektrogitar öğretiminde kullanılan yurtiçi kaynaklı metod-kaynak kitapları incelemiştir.

Gönen (2008), "eğitim fakülteleri müzik öğretmenliği ana bilim dallarında modern gitar metotlarının uygulanması kapsamında elektrik gitara bakış" araştırmasında, eğitim fakültelerinde elektrik gitarın ana çalgı olarak kullanılması fikri ile ilgili klasik gitar eğitimi alan öğrencilerin görüşlerini almayı, ana çalgı olarak elektrik gitarın programa eklenmesi olanaklarını araştırmayı, ana çalgı olarak elektrik gitarın programlarda yer alması durumunda hangi koşulların hazırlanması gerekliliğine ilişkin görüş geliştirilmesini amaçlamıştır. Araştırmada nitel verilere kaynak tarama yolu ile nicel verilere ise öğrencilere yöneltilen anket soruları ile ulaşılmıştır. Araştırmada iki tür anket uygulanmış, bunlardan birinci bölümde beş dereceli ölçek ikinci bölümde ise açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Araştırmacı anket uygulamasını 7 farklı üniversiteden toplam 30 öğrenci ile gerçekleştirmiştir. Toplanan veriler doğrultusunda araştırmacı ana çalgı olarak elektrik gitarın müzik eğitimi veren kurumlarda yer alması gerektiğine dair görüşlerin ağırlıklı olduğunu saptamıştır. Ankete katılan öğrencilerin %96,7 si ana bilim dalı olarak elektrik gitarı seçme durumuna 'evet' olarak cevap vermiştir. Araştırma elektrik gitarın akademik eğitim veren kuruluşlarda yaygınlaşması ihtiyacına ve önemine vurgu yapar niteliktedir.

Özay (2017), "müzik eğitimi anabilim dallarında elektrogitarın bireysel çalgı olarak kullanılmasına yönelik bir öneri" başlıklı araştırmasında, elektrik gitar çalgısının müzik eğitimi anabilim dallarındabireysel çalgı olarak kullanılmasına dair görüşlerin toplanıp analiz edilmesia amaçlamıştır. Araştırmada Ankara ve Niğde illerinde görev yapan 49 müzik öğretmenine, Gazi Üniversitesi ve Ömer Halisdemir Üniversitesi'nde görev yapan 24 öğretim elemanına ve bu üniversitelerde lisans eğitimini sürdüren 153 öğrenciye beş dereceli likert tipi ölçek ve açık uçlu sorulardan oluşan anket uygulaması yapılmış ve çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda; müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda elektrik gitarın yapısal ve teknik özellikleri açısından müzik öğretmenliği mesleğinde kullanılmaya elverişli bir çalgı olduğu, öğretim elemanlarının %83,4'ünün müzik eğitimi anabilim dallarında bireysel çalgı olarak elektrik gitara yer verilmesi gerektiği görüşünde olduğu ve bireysel çalgı olarak müzik eğitimi anabilim dallarında

yer verilmesi durumunda öğrenim görmekte olan lisans öğrencilerinin %32'sinin elektrik gitarı bireysel çalgı olarak talep edeceği sonuçlarına varılmıştır.

Özen (2017), "elektro gitar eğitiminde caz, fusion ve rock türleri arasındaki kesişimler" başlıklı araştırmasında, caz, fusion ve rock türlerine odaklanmış 18 adet elektrik gitar metodunu, 26 başlık ve 43 alt başlık altında inceleyerek bu metodlar arasındaki ortak noktaların ve farklılıkların tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırmada bahsi geçen başlıklar şunlardır; duruş ve tutuş pozisyonu, sap-klavye çizgesi, parmak numaraları, temel müzik bilgileri, tablatür, dizeler, anahtarlar, akor şifreleri, üçlü, armoni, dörtlü armoni, armonik dereceler, beş sesli diziler, altı sesli diziler, yedi sesli diziler, sekiz sesli diziler, on iki sesli diziler, arpejler, doğaçlama, gürlük terimleri, artikülasyon, parmakla çalma, sağ el teknikleri, sol el teknikleri, türler, sayfa sayısı, ünite. İncelenen başlıkların türlere ait metodlarda yer alıp almadığı yüzdelik değerlerle belirlenmiş, bu değerler türler arası karşılaştırma yaparken nicel veriler olarak kullanılmıştır. Yapılan karşılaştırma analizinin sonucunda, incelenen metodlar arasında Fusion türüne odaklanan elektro gitar metodlarının 35 başlık veya alt başlıkta tekbaşına ya da diğer türlerden en az biriyle birlikte başı çektiği görülmüştür. Araştırmada üç türün tamamen kesiştiği 5 maddeye rastlanmıştır.

Ulusal tez merkezi istatistikleri yıl bazında incelendiğinde 2006-2017 yılları arasında 215,436 adet yüksek lisans tezi 57,218 adet doktora tezi olmak üzere toplam 272,657 adet akademik çalışma yapıldığı görülmektedir. Aynı istatistikler konu bazında incelendiğinde müzik alanında 3609 yüksek lisans tezi 670 doktora tezi olmak üzere toplam 4279 adet akademik çalışma yapıldığı görülmektedir. Ulusal tez merkezinde 'gitar' anahtar kelimesi ile yapılan tarama sonucunda 170 adet sonuca ulaşılmıştır. Bu sonuçlar konu başlıkları ile incelendiğinde müzik konu başlığı altında 109 adet çalışma, eğitim-öğretim konu başlığı altında 50 adet çalışma, güzel sanatlar konu başlığı altında 5 çalışma olduğu tespit edilmiştir. Geri kalan 6 çalışmanın ise farklı başlıklar altında olduğu tesbit edilmiştir. Ulusal tez merkezi istatistikleri üzerine yapılan bu araştırma sonucunda elektrik gitar ile ilgili yapılmış akademik çalışmaların azlığı dikkat çekmektedir.

2.8.2. Elektrik Gitar İle İlgili Yapılan Uluslararası Araştırmalar

Konu ile ilgili yurtdışında yapılmış akademik çalışmaları incelemek amacı ile ProQuest veritabanında 'electric guitar' anahtar kelimesi ile tarama yapılmış tam metin olarak 101 farklı konu başlığı altında toplam 17,791 tez (disestations & theses) bulunmuştur. Bulunan tezlerin tek tek incelenmesi söz konusu olmadığı için belirli konu başlıkları altında çeşitli incelemeler yapılmıştır. Yapılan inceleme sonucu bu tezlerin 4663 tanesinin müzik, 1068 tanesinin müzik eğitimi, 438 tanesinin güzel sanatlar, 253 tanesinin performans sanatları, 80 tanesini pedagoji konu başlığı altında olduğu tespit edilmiştir. Yapılan inceleme sonucu elektrik gitar ile doğrudan yada dolaylı ilişkisi bulunan tez çalışmalarının oldukça geniş alanlara yayılmış olması dikkat çekmektedir. Bulunan sonuçlar dil bazında incelendiğinde 17,753 tezin İngilizce, 25 tezin Fransızca, 13 tezin İspanyolca, geri kalan 2 tezin birisinin Flemekçe diğerinin ise İtalyanca olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM III: YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Tarama modeli yaşanmış veya halen devam eden bir durumu, var olduğu haliyle betimlemeyi amaçlayan bir araştırma türüdür. Araştırmaya konu olan olay, kişi ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır, herhangi bir şekilde değiştirme veya ekleme yapılmaz. (Karasar, 1999:77)

Bu çalışmada, elektrik gitarın mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda kullanımına yönelik öğrenci ve eğitimci görüşlerini alıp incelemek üzere betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu

Bu araştırmanın evrenini, mesleki müzik eğitimi veren okullarda okuyan veya mezun olmuş öğrenciler, bu okullarda görev yapan veya yapmış eğitimciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile seçilmiştir. "Bu yöntemde araştırmacı, yakın olan ve erişilmesi kolay bir durumu seçer böylelikle araştırmaya hız ve pratiklik kazandırılmış olur" (Yıldırım ve Şimşek, 2013:141). Araştırmanın örneklemini Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü Performans Ana Sanat Dalı ve Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat Tasarım Fakültesi Müzik ve Sahne Sanatları Bölümünde elektrik gitar eğitimi alan öğrenciler ve mesleki müzik eğitimi veren okullarda görev alan veya almış öğretim görevlileri oluşturmaktadır. Örneklem grubunda 20 öğrenci 10 eğitimci yer almaktadır. Örneklem grubunu oluşturan öğrenci grubunun cinsiyet, yaş ve dinledikleri müzik türlerine, eğitimci grubunun mesleki deneyim sürelerine ait verilerin frekans ve yüzde dağılımları aşağıdaki tablolar ile sıralı şekilde verilmiştir.

Tablo 3.1. Örneklemi Oluşturan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	N	%
Kadın	2	10
Erkek	18	90
Toplam	20	100

Tablo 3.1'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğrenci grubunun büyük çoğunluğunu, %90 (N:18) ile erkekler, geri kalan %10'luk (N:2) kısmı kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo 3.2. Örneklemi Oluşturan Öğrencilerin Yaşa Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Yaş	N	%
18-22	9	45
23-27	9	45
33-37	2	10
Toplam	20	100

Tablo 3.2'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğrencilerin bir %45'lik dilimi 18-22, diğer %45'lik dilimi 23-27, geri kalan %10'luk dilimi ise 33-37 yaş aralığına sahip gruplarda yer almaktadır.

Tablo 3.3. Örneklemi Oluşturan Öğrencilerin Dinledikleri Müzik Türüne Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Yaş	N	%
Klasik Müzik	14	12,5
Caz	13	11,6
Blues	18	16,1
Rock	18	16,1
Heavy Metal	14	12,5
Funk	15	13,4
Reggae	13	11,6
Folk	7	6,3
Toplam	112*	100

* Çoklu yanıt olduğu için N değeri örneklemin toplam hacmini geçmektedir.

Tablo 3.3'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğrencilerin dinledikleri müzik türlerini %12'lik dilim ile Klasik Müzik, %11,6'lık dilim ile Caz, %16,1'lik dilim ile Blues, %16,1'lik dilim ile Rock, %12,5'lik dilim ile Heavy Metal, %13,4'lük dilim ile Funk, %11,6'lık dilim ile Reggae, %6,3'lük dilim ile Folk oluşturmaktadır.

Tablo 3.4. Örneklemi Oluşturan Eğitimcilerin Mesleki Deneyim Sürelerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımları

Mesleki Deneyim	N	%
11-15	3	30
16-20	2	20
20 ve üzeri	5	50
Toplam	10	100

Tablo 3.4'de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan eğitimcilerin %30'luk dilimi 11-15, %20'lik dilimi 16-20 yıl aralığında mesleki deneyime, %50'lik dilimi ise 20 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahiptir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan anket ve açık uçlu sorulardan oluşan öğrenci ve eğitimci görüşü formları kullanılmıştır. Anket; "belli bir amaç ve plana göre düzenlenmiş soru listesidir. Soru tiplerinden biri olan açık uçlu sorulara, kaynak kişi serbest cevaplar verme serbestliğine sahiptir. Kaynak kişi soruyu, genel sınırlar içinde, istediği kapsam ve derinlikte, kendi anlatımı ile cevaplaya bilmektedir" (Karasar, 1999:176). Açık uçlu maddelerde öğrenci cevabı kendisi yapılandırmakta, cevabının gerekçelerini açıklama fırsatı bulmakta ve düşüncelerini daha özgür bir biçimde ifade edebilmektedir (Gronlund, 1998. akt. İlhan, 2016).

Araştırmada uygulanan formlar, mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda elektrik gitarın kullanımına ilişkin, elektrik gitar eğitiminin programlanması, eğitim ve uygulama materyali kullanımı, elektrik gitar mezunlarının mesleki durumları ile ilgili öğrenci ve eğitimci görüşlerine ait alt boyutlarını kapsayacak niteliktedir. Formlarda 9 adet anket sorusu ve 2 adet açık uçlu soru yer almaktadır. Anket sorularının puanlaması "Evet", "Kısmen", "Hayır" arası değişen 3'lü derecelendirmeye göre yapılmaktadır. Öğrenci ve eğitimci anketlerinde aynı adette ve aynı içerikte sorular yer almaktadır, soruların yöneltildiği özne farklılığından kaynaklanan ufak ifade farklılıkları vardır.

3.4. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada elektrik gitarın mesleki müzik eğitimi veren okullarda kullanımına yönelik eğitimci ve öğrenci görüşlerini almak amacı ile 9 adet anket sorusu, 2 adet açık uçlu sorudan oluşan öğrenci görüşü formu ve eğitimci görüşü formu belirlenen üniversitelerin ilgili alanlarında okuyan öğrenciler ve bu bölümlerde görev yapan ilgili eğitimcilere 2018-2019 öğretim yılı bahar döneminde uygulanmıştır. Anket uygulaması 10 öğretim görevlisi, 20 öğrenci olmak üzere toplam 30 kişiye uygulanmıştır.

Öğrenciler ve eğitimcilerle formlar birebir uygulanmış, birebir uygulama imkanı olmayan durumlarda e-mail ile iletişime geçilmiştir.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmacı tarafından oluşturulan anket sorularına öğrenciler ve eğitimcilerin vermiş olduğu cevapların tümü SPSS 22.0 (Söyal Bilimler için İstatistik Programı) ve MS Exel programları ile bulgulaştırılmıştır.

Öğrenci ve eğitimci görüşlerini ortaya koymak amacı ile betimsel istatistik analizleri yapılmış, toplanan verilerin frekans (f) ve yüzdeleri (%) hesaplanarak elde edilen bulgular bu doğrultuda yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV: BULGULAR

Bu bölümde araştırmacı tarafından hazırlanan öğrenci anketi ve eğitimci anketi ile toplanan verilere yönelik istatistiki analizlerin bulgularına yer verilmiştir. Bulgular alt amaçlar doğrultusunda beş ana başlık altında toplanmıştır. Ana başlıklar altında ilgili alt amaca yönelik öğrenci ve eğitimci görüşlerine ilişkin bulgular tablolastırılmıştır. Öğrenci ve eğitimci görüşlerine yönelik bulgular, anket sorularının aynı içeriğe sahip olması nedeniyle, aynı başlık altında farklı tablolar ile verilmiştir.

4.1. Elektrik gitar eğitiminin mesleki müzik eğitimi veren okullarda programlanması ve kullanımına yönelik öğrenci ve eğitimci görüşleri ile ilgili bulgular.

Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda elektrik gitarın programlanması ve kullanımına yönelik öğrenci ve eğitimci görüşlerini almak üzere iki adet soru hazırlanmış ve uygulanmıştır. Öğrencilerin ve eğitimcilerin bu sorulara verdikleri cevaplar aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 4.1. Türkiye’deki mesleki müzik eğitimi veren kurumların eğitim programları içerisinde elektrik gitar eğitimine yeterli sayıda yer verildiğini düşünüyor musunuz? 1. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	1	5
Kısmen	5	25
Hayır	14	70
Toplam	20	100

Tablo 4.1’e göre, öğrencilerin %10’u Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumların eğitim programlarında elektrik gitarın yer almasını yeterli sayıda bulmakta, %25’i kısmen yeterli sayıda bulmakta, %70’i ise yeterli sayıda bulmamaktadır.

Tablo 4.2. Türkiye’deki mesleki müzik eğitimi veren kurumların eğitim programları içerisinde elektrik gitar eğitimine yeterli sayıda yer verildiğini düşünüyor musunuz? 1. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Kısmen	1	10
Hayır	9	90
Toplam	10	100

Tablo 4.2'e göre, eğitimcilerin %10'u Türkiye'de mesleki müzik eğitimi veren kurumların eğitim programlarında elektrik gitarın yer almasını kısmen yeterli sayıda bulmakta, %90'ı ise yeterli sayıda bulmamaktadır.

Tablo 4.3. Öğrencisi olduğunuz kurumda yer alan elektrik gitar derslerinin teorik ve uygulamalı dersler ile uyumlu şekilde programlandığını düşünüyor musunuz? 2. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	10	50
Kısmen	6	30
Hayır	4	20
Toplam	20	100

Tablo 4.3'e göre, öğrencilerin %50'si okudukları kurumda yer alan elektrik gitar derslerinin teorik ve uygulamalı dersler ile uyumlu şekilde programlandığını, %30'u kısmen uyumlu şekilde programlandığını, %20'si ise uyumlu şekilde programlanmadığını görüşündedir.

Tablo 4.4. Eğitimci olarak görev yaptığınız kurumda yer alan elektrik gitar derslerinin teorik ve uygulamalı dersler ile uyumlu şekilde programlandığını düşünüyor musunuz? 2. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	1	10
Kısmen	6	60
Hayır	3	30
Toplam	10	100

Tablo 4.4'e göre, eğitimcilerin %10'u görev yaptıkları kurumda yer alan elektrik gitar derslerinin teorik ve uygulamalı dersler ile uyumlu şekilde programlandığını, %60'ı kısmen uyumlu şekilde programlandığını, %30'u ise uyumlu şekilde programlanmadığını görüşündedir.

4.2. Mesleki müzik eğitimi veren okullarda yer alan elektrik gitar eğitimi kapsamında öğretici ve uygulama materyali kullanımına yönelik öğrenci ve eğitimci görüşleri ile ilgili bulgular.

Mesleki müzik eğitimi veren kurumlardaki elektrik gitar eğitiminde öğretici ve uygulama materyali kullanımına yönelik öğrenci ve eğitimci görüşlerini almak üzere, öğretici materyal (metod, kitap, yazılı notasyon v.b.), uygulama materyali (gitar

amplifikatörü, enstrüman kablosu, mikser, hoparlör v.b.), müzik yazılım boyutlarını kapsayacak şekilde sorular hazırlanmış ve uygulanmıştır. Öğrencilerin ve eğitimcilerin bu sorulara verdikleri cevaplar aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 4.5. Var olan öğretici materyallerin mesleki müzik eğitimi veren okullarda yer alan elektrik gitar eğitiminde kullanılabilir bir kaynak olarak yeterli içerik ve sayıda olduğunu düşünüyor musunuz? 3. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	8	40
Kısmen	8	40
Hayır	4	20
Toplam	20	100

Tablo 4.5'e göre, öğrencilerin %40'ı var olan öğretici materyallerin mesleki müzik eğitimi veren okullarda yer alan gitar eğitiminde kullanılabilir kaynak olarak yeterli içerik ve sayıda olduğu, %40'ı kısmen yeterli içerik ve sayıda olduğu, %20'si ise yeterli içerik ve sayıda olmadığı görüşündedir.

Tablo 4.6. Var olan öğretici materyallerin mesleki müzik eğitimi veren okullarda yer alan elektrik gitar eğitiminde kullanılabilir bir kaynak olarak yeterli içerik ve sayıda olduğunu düşünüyor musunuz? 3. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	1	10
Kısmen	4	40
Hayır	5	50
Toplam	10	100

Tablo 4.6'ya göre, eğitimcilerin %10'u var olan öğretici materyallerin mesleki müzik eğitimi veren okullarda yer alan gitar eğitiminde kullanılabilir kaynak olarak yeterli içerik ve sayıda olduğu, %40'ı kısmen yeterli içerik ve sayıda olduğu, %50'si ise yeterli içerik ve sayıda olmadığı görüşündedir.

Tablo 4.7. Öğrencisi olduğunuz kurumda, içerisinde elektrik gitarın yer aldığı eğitim programında uygulama materyalleri yeterli oranda kullanılıyor mu? 4. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	6	30
Kısmen	9	45
Hayır	5	25
Toplam	20	100

Tablo 4.7'ye göre, öğrencilerin %30'u okullarında elektrik gitarın yer aldığı eğitim programı dahilinde uygulama materyallerinin yeterli oranda kullanıldığı, %45'i kısmen yeterli oranda kullanıldığı, %25'i ise yeterli oranda kullanılmadığı görüşündedir.

Tablo 4.8. Çalıştığınız kurumda, içerisinde elektrik gitarın yer aldığı eğitim programında uygulama materyalleri yeterli oranda kullanılıyor mu? 4. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	3	30
Kısmen	3	30
Hayır	4	40
Toplam	10	100

Tablo 4.8'e göre, eğitimcilerin %30'u görev aldıkları okullarda elektrik gitarın yer aldığı eğitim programı dahilinde uygulama materyallerinin yeterli oranda kullanıldığı, %30'u kısmen yeterli oranda kullanıldığı, %40'i ise yeterli oranda kullanılmadığı görüşündedir.

Tablo 4.9. Öğrencisi olduğunuz kurumda, içerisinde elektrik gitarın yer aldığı eğitim programında, müzik yazılım gibi teknolojik imkanlardan yeterli oranda faydalanılıyor mu? 5. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	2	10
Kısmen	9	45
Hayır	9	45
Toplam	20	100

Tablo 4.9'a göre, öğrencilerin %10'u okullarında elektrik gitarın yer aldığı eğitim programı dahilinde müzik yazılım gibi teknolojik imkanlardan yeterli oranda faydalanıldığı, %45'i kısmen yeterli oranda faydalanıldığı, %45'i ise yeterli oranda faydalanılmadığı görüşündedir.

Tablo 4.10. Öğrencisi olduğunuz kurumda, içerisinde elektrik gitarın yer aldığı eğitim programında, müzik yazılım gibi teknolojik imkanlardan yeterli oranda faydalanılıyor mu? 5. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	1	10
Kısmen	3	30
Hayır	6	60
Toplam	10	100

Tablo 4.10'a göre, eğitimcilerin %10'u görev aldıkları okullarda elektrik gitarın yer aldığı eğitim programı dahilinde müzik yazılım gibi teknolojik imkanlardan yeterli oranda faydalandığı, %30'u kısmen yeterli oranda faydalandığı, %60'ı ise yeterli oranda faydalanılmadığı görüşündedir.

4.3. Mesleki müzik eğitimi veren okullarda elektrik gitar eğitimi almış mezunların mesleki imkanları ile ilgili öğrenci ve eğitimci görüşleri ile ilgili bulgular.

Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda elektrik gitar eğitimi almış mezunların mesleki imkanları ile ilgili öğrenci ve eğitimci görüşlerini almak üzere, öğrencilerinin mesleki yaşamlarında orkestra ve grup (ensemble) gibi profesyonel müzik ortamlarındaki durumları, sanatçı/icracı kimlikleri ile uluslararası düzeyde kendilerini müzikal olarak ifade etme durumları, kendi branşlarında eğitimci olarak çalışabilecek teknik ve teorik donanımına sahip olma durumları, uluslararası eğitim kurumlarının lisans üstü programlarına başvurduklarında kabul edilme durumlarını içeren sorular hazırlanmış ve uygulanmıştır. Öğrencilerin ve eğitimcilerin bu sorulara verdikleri cevaplar aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir

Tablo 4.11. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, mesleki yaşamlarında profesyonel müzik ortamlarında başarılı bir şekilde yer alabileceklerini düşünüyor musunuz? 6. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	8	40
Kısmen	11	55
Hayır	1	5
Toplam	20	100

Tablo 4.11'e göre, öğrencilerin %40'ı Türkiye'de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, mesleki yaşamlarında profesyonel müzik ortamlarında başarılı bir şekilde yer alabileceği, %55'i kısmen başarılı bir şekilde yer alabileceği, %5'i ise başarılı bir şekilde yer alamayacağı görüşündedir.

Tablo 4.12. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, mesleki yaşamlarında profesyonel müzik ortamlarında başarılı bir şekilde yer alabileceklerini düşünüyor musunuz? 6. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	4	40
Kısmen	4	40
Hayır	2	20
Toplam	10	100

Tablo 4.12'ye göre, eğitimcilerin %40'ı Türkiye'de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, mesleki yaşamlarında profesyonel müzik ortamlarında başarılı bir şekilde yer alabileceği, %40'ı kısmen başarılı bir şekilde yer alabileceği, %20'si ise başarılı bir şekilde yer alamayacağı görüşündedir.

Tablo 4.13. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, sanatçı/icracı kimliği ile uluslararası düzeyde kendilerini müzikal olarak ifade edebileceklerini düşünüyor musunuz? 7. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	6	30
Kısmen	10	50
Hayır	4	20
Toplam	20	100

Tablo 4.13'e göre, öğrencilerin %40'ı Türkiye'de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, sanatçı/icracı kimlikleri ile uluslararası düzeyde kendilerini müzikal olarak ifade edebileceği, %55'i kısmen ifade edebileceği, %5'i ise ifade edemeyeceği görüşündedir.

Tablo 4.14. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, sanatçı/icracı kimliği ile uluslararası düzeyde kendilerini müzikal olarak ifade edebileceklerini düşünüyor musunuz? 7. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	2	20
Kısmen	6	60
Hayır	2	20
Toplam	10	100

Tablo 4.14'e göre, eğitimcilerin %20'si Türkiye'de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, sanatçı/icracı kimlikleri ile

uluslararası düzeyde kendilerini müzikal olarak ifade edebileceği, %60'ı kısmen ifade edebileceği, %20'si ise ifade edemeyeceği görüşündedir.

Tablo 4.15. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren okullardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, kendi branşlarında eğitimci olarak çalışabilecek teknik ve teorik donanımına sahip olduğunu düşünüyor musunuz? 8. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	7	35
Kısmen	10	50
Hayır	3	15
Toplam	20	100

Tablo 4.15'e göre, öğrencilerin %35'i Türkiye'de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, kendi branşlarında eğitimci olarak çalışabilecek teknik ve teorik donanımına sahip olduğu, %50'si kısmen sahip olduğu, %15'i ise sahip olmadığı görüşündedir.

Tablo 4.16. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren okullardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, kendi branşlarında eğitimci olarak çalışabilecek teknik ve teorik donanımına sahip olduğunu düşünüyor musunuz? 8. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	3	30
Kısmen	6	60
Hayır	1	10
Toplam	10	100

Tablo 4.16'ya göre, öğrencilerin %30'u Türkiye'de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, kendi branşlarında eğitimci olarak çalışabilecek teknik ve teorik donanımına sahip olduğu, %60'ı kısmen sahip olduğu, %10'u ise sahip olmadığı görüşündedir.

Tablo 4.17. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren okullardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin uluslararası eğitim kurumlarının lisansüstü programlarına başvurduklarında kabul edileceklerini düşünüyor musunuz? 9. soru ile ilgili Öğrenci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	6	30
Kısmen	10	50
Hayır	4	20
Toplam	20	100

Tablo 4.17'e göre, öğrencilerin %30'u Türkiye'de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, uluslararası eğitim kurumlarının lisansüstü programlarına kabul edilecekleri, %30'si kısmen kabul edilecekleri, %20'si kabul edilmeyecekleri görüşündedir.

Tablo 4.18. Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren okullardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin uluslararası eğitim kurumlarının lisansüstü programlarına başvurduklarında kabul edileceklerini düşünüyor musunuz? 9. soru ile ilgili Eğitimci görüşleri frekans ve yüzde dağılımları

Cevap	N	%
Evet	3	30
Kısmen	7	70
Toplam	10	100

Tablo 4.18'e göre, eğitimcilerin %30'u Türkiye'de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, uluslararası eğitim kurumlarının lisansüstü programlarına kabul edilecekleri, %70'i kısmen kabul edilecekleri görüşündedir.

4.4. Türkiye’de elektrik gitar eğitiminin güncel durumu ile ilgili öğrenci ve eğitimci görüşleri ile ilgili bulgular.

Türkiye'de elektrik gitar eğitiminin güncel durumu ile ilgili öğrenci ve eğitimci görüşlerini almak için katılımcılara yöneltilen açık uçlu soruya verilen cevaplar incelenmiş, katılımcılar arasında konuya farklı açılardan değinenlerin cevapları seçilerek bulgulaştırılmıştır. Cevaplar arasında dikkat çeken öğrenci ve eğitimci cevapları şu şekildedir;

- *"İnternet dünyasının gelişmesiyle insanlar bütün bilgilere kolayca ulaşabiliyor ve kolayca kendilerini geliştirebiliyorlar.Fakat ülkemizde elektrik gitar eğitimi üniversitelerde çok kısıtlı. Dünya üzerinde ve ülkemizde birçok insanın çalmayı en çok tercih ettiği bu sazı neden müzik bölümleri görmezden geliyor anlamış değilim" (Ö3).*
- *"Bu konu hakkında belli bir araştırmam olmamasına rağmen, gözlemlerime dayanarak şunları söyleyebilirim; yeterli eğitimi, bilgi birikimi ve teknik yeterliliği olmayan birçok insan maalesef bunu ticaret olarak görerek para kazanmak uğrına gitar dersleri vermektedir. Bu durumu hem özel dersler hem de müzik kurslarında görmekteyim" (Ö4).*
- *"Her geçen gün ülkemizdeki elektrik gitar ile ilgili araştırmalar ve gelişmeler devam etmektedir. Hatta insanların ilgisinin çok olduğunu sosyal medya mecralarından da takip edebiliyoruz. Her yıl daha çok Türkçe kaynakta makale,döküman ve eğitime yönelik kitap ve görsel,işitsel argümanlar artmaktadır" (Ö6).*
- *"Derslerde genel eksiklikler, öğrencinin müzik geçmişini/seviyesini iyi saptayamamak, bir etüd yada benzeri bir çalışma yapıldığı zaman bu çalışmanın öğrencinin doğaçlama ya da kompozisyonuna neler katabileceğini ve bu çalışmanın ileri seviyeye nasıl taşınacağını konu etmemek" (Ö13).*
- *"Şahsi kanaatim; Elektro gitar enstrümanı müzik eğitim kurumlarında piyano, yaylı yâda nefesli çalgılar gibi bir pozisyona sahip değildir. Bunun başlıca nedenlerinden birisi enstrümanın yeni olması, pedagojik ve teknik gelişiminin halen devam etmesidir. Piyano, yaylı ve nefesli çalgıların akademik dünyada ki varlıklarını yüzyıllardır sürdürdüklerini göz önünde bulundurursak; buna paralel olarak eğitim de kullanılan malzemelerin de yüzyıllar boyu süren geleneklerin sonucuyla disiplinlere dönüşmüş olmaları çok önemli bir artıdır. İlk elektro gitarı 1931 Beauchamp icadı olan "FryingPan" olarak kabul edersek elektro gitar enstrümanı henüz 100 yaşında bile değildir. Türkiye de gitar eğitimine baktığımız zaman 1923-1973 yılları arasında bireysel çabaların ön plana çıktığını görmekteyiz. Sonrasında akademik birimler kurulmuştur. Klasik gitarın bu geç kalmışlığı maalesef farklı gitar türlerini de etkisi altına almıştır. Alanda ki çalışmalar Türkçeye çevrilmemiş veya uyarlanmamıştır. Akademik*

olarak müfredatlar oluşturulmamış, gerekli çalışmalar yapılmamıştır. Nasıl ki Klasik gitar Cumhuriyetin ilk 50 yılında bireysel çabalar ile yaygınlaştırılmışsa günümüzde de akademik düzeyde elektro gitar birkaç bireysel çaba ile öğretilmekte ve akademik bir disiplin plan-programları oluşturulmaktadır" (E2).

- "Türkiye'de çok az sayıda müzik eğitim kurumlarında elektrik gitar eğitimine yer veriliyor. Ancak müzik dünyasının pek çok noktasında aktif olarak etkisi hissedilen teknolojik etkileri göz ardı etmek mümkün değil. Dolayısıyla özellikle 20.yy'a ciddi şekilde gitar müziği bağlamında etki etmiş olan elektrik gitarın her yönü ile akademinin içinde hak ettiği yeri bir an önce alması gerektiğini düşünüyorum. Bunun için çok geç bile kalındı" (E8).
- "Ülkemizde elektrik gitar eğitiminin güncel durumunu değerlendirmeden önce, elektrik gitar tarihi gelişim süreci, ülkemizde yaygınlaşması, gitarın (klasik) ülkemizde akademiye giriş sürecini öncelikle irdelemek gerekmektedir. Tüm bu konular hakkında uzun uzun konuşmak tartışmak mümkündür. Henüz 100 yaşını bile doldurmamış bir enstrüman için var olan oturaklı bir eğitim sisteminden bahsetmek mümkün değildir. Fakat ülkemizde ileriye dönük olarak elektrik gitar eğitimi konusunda ciddi akademik çalışmalar olacağı kanısındayım. En azından ülkemizde akademik camiaların müzik eğitimi veren akademik kurumlarda elektrik gitar eğitimi verilmesine karşın pozitif bir bakış açısına sahip olduğunu söyleyebilirim." (E9).

4.5. Elektrik gitarın uluslararası düzeyde gerçekleşen eğitim ortamları ile ulusal düzeydeki eğitim ortamları arasında yapılan kıyaslamaya yönelik öğrenci ve eğitimci görüşleri ile ilgili bulgular.

Elektrik gitarın uluslararası düzeyde gerçekleşen eğitim ortamları ile ulusal düzeydeki eğitim ortamları arasında yapılan kıyaslamaya yönelik öğrenci ve eğitimci görüşlerini almak için katılımcılara yöneltilen açık uçlu soruya verilen cevaplar incelenmiş, katılımcılar arasında konuya farklı açılardan değinenlerin cevapları seçilerek bulgulaştırılmıştır. Dikkat çeken öğrenci ve eğitimci cevapları şu şekildedir;

- "Bence büyük farklılıklar var. Uluslararası ortamlarda eğitim kurumlarında sağlanan imkanlar donanım olarak çok fazla önde, eğitimcilerin duruma bakış

açısı genel olarak daha açık, bu durumda yetişen öğrencilerde ileride eğitmen olduklarında bu etkenler nedeniyle daha iyi, daha donanımlı eğitmen olarak alttan gelen nesli daha iyi yetiştirmektedir" (Ö1).

- "Yurtdışındaki okulların ekipman yeterliliği çok yüksek. Ülkemizde maalesef sadece elektrik gitar değil müzik okullarına yeterli ilgi olduğunu düşünmüyorum. Bu oran yurtdışında kesinlikle daha yüksek. Yurtdışındaki okullar düzenli olarak workshop düzenliyor. Ülkemizde herhangi bir okulda elektrik gitar üzerine workshop yapan okul maalesef yok denecek kadar az. Bu konuda bölüm başkanlarına, rektörlere büyük görev düştüğünü düşünüyorum. Yurtdışında bu tarz organizasyonlar çok iyi yönetiliyor. Okuyan öğrencilerin paylaşım ortamı ülkemizde çok kısıtlı. Bilgi paylaşımı ne kadar çok olursa o kadar verimli bir okul ortamı oluşmakta. Maalesef bu ortamın yurtdışında daha iyi olduğunu düşünüyorum. Bu durumu birçok yabancı müzisyenin birbiriyle arkadaş ya da bir dönem birlikte çalışmış olmalarından anlayabiliyoruz. Maalesef bence çıkan müzisyenlerin çoğu ülkemizden çıkan müzisyenlere göre daha kabiliyetli. Tabii istisnalar mevcut" (Ö2).
- "Oldukça büyük farklar bulunmaktadır. İlk olarak söyleyebileceğim, çalışma ortamları, ekipman kaliteleri olacaktır. Ayrıca ülkemizde lisans düzeyinde çok az sayıda elektrik gitar bölümü bulunmaktadır. Bakış açısı olarak da klasik müziğin gölgesinde kalan bir popüler müzik konumu olduğunu söyleyebilirim. Uluslararası düzeyde diğer modern müzik çalgılarının da gelişmişliği göz önüne alındığında elektrik gitar öğrencilerinin birlikte çalma ortamı, oda müziği benzeri etkinliklerle kendini geliştirme durumu da daha fazladır. Eğitim veren kurumun derslikleri, ekipmanları ve vizyonu öğretmen kalitesiyle de birleşince ortaya güzel işler çıkmaktadır. Müziği ayırt etmeden her tarz ve çalgıya saygı duymalı, etkin ve yetkin eğitimci seçimleri ile modern müzik çalgı eğitimi alanında pozitif gelişmeler sağlamalıyız" (Ö4).
- "Farklar ister istemez var çünkü Türkiye’de elektrik gitarın akademik geçmişi çok eski değil. Bunun yanı sıra Türkiye’de Modern enstrüman bölümlerine ilişkin çok olduğunu düşünüyorum. Farkının ise sadece uluslararası düzeyde Türkiye’nin eğitim kurumlarının yeni olduğunu düşünerek birkaç yıl içinde

gereken ilginin artacağı ve uluslararası eğitim standartlarına ulaşacağımızın kanaatindeyim" (Ö6).

- *"Ülkemizde sadece az sayıdaki müzik bölümleri, tasarım fakülteleri altında bölüm ya da seçmeli ders olarak yer alan elektrik gitar enstrümanı, yurt dışında uzmanlaşmaya bağlı enstitü, okul gibi sadece bu konuya odaklanmış kurumlar barındırmaktadır. Her ne kadar ilk etapta tek bir enstrümana odaklı eğitim olmasa da elektrik gitarın bölüm olarak yer aldığı alanların çoğalması gerekmektedir" (E1).*
- *"Ülkemizi ve diğer ülkelerdeki saygın kabul edilen eğitim kurumlarını karşılaştırmalı olarak incelediğimde, ülkemizdeki uygulama kısmının çok daha zayıf kaldığını görüyorum. Diğer ülkelerde bulunan elektrik gitar öğrencilerinin doğaçlamaya ve kendi müziklerini yazmaya daha çok teşvik edildiklerini düşünüyorum" (E4).*
- *"Üniversite düzeyinde caz eğitim veren kurumlar olmakla birlikte eğitimin tatmin edici olup olmadığı öğrenci profiline, yani öğrencinin üniversite düzeyine gelinceye kadar ki bilgi/bilinç/eğitim düzeyine de bağlıdır. Konunun iki yönlü (kurum – öğrenci) ele alınması gerektiği düşüncesindeyim. Avrupa ve ABD ile kıyaslandığında ülkemizde bahsettiğim konu doğrultusunda önemli farklar var; kurum sayısı, eğitmen sayısı, öğrenci düzey ve sayısı." (E10).*

BÖLÜM V: SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada elektrik gitarın mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda kullanımına yönelik eğitimci ve öğrenci görüşleri hazırlanan anket çalışması ile toplanmış, elde edilen bulgulara dayalı olarak varılan sonuçlara, araştırmanın alt amaçlarına uygun olacak şekilde, bu bölümde yer verilmiştir. Konuya ilişkin öğrenci görüşlerinden elde edilen sonuçlar ile eğitimci görüşlerinden elde edilen sonuçlar farklı başlıklar altında sıralanmıştır.

5.1.1. Elektrik gitar eğitiminin mesleki müzik eğitimi veren okullarda programlanması ve kullanımına yönelik öğrenci ve eğitimci görüşlerinden elde edilen bulgulara göre sonuç ve tartışma.

Elektrik gitar eğitiminin mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda programlanması ve kullanımına yönelik hazırlanan sorulara öğrencilerin ve eğitimcilerin verdiği cevaplar doğrultusunda ülkemizde bu alanda eğitim veren mesleki müzik eğitimi kurumlarının sayıca az olduğu görüşü ön plana çıkmaktadır. Elektrik gitar eğitiminin ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda az sayıda olduğu görüşünün yaygın olmasının nedenleri, klasik gitar eğitiminin mesleki müzik eğitimi veren kurumlara geç girmesi, elektrik gitarın 100 yılı bile tamamlamayan bir geçmişe sahip olması ve bunlara bağlı olarak oturmuş bir eğitim geleneğinin bulunmaması olarak düşünülebilir.

Öğrencilerin anket sorularına verdiği cevaplara göre ülkemizde bu alanda mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda yer alan derslerin birbirleri ile uyumlu şekilde programlandığı düşüncesi öne çıkmaktayken eğitimciler tarafından derslerin uyumlu şekilde programlanmadığı düşüncesi ön plana çıkmaktadır. Bu konuda iki farklı görüşün ortaya çıkması öğrenci ve öğretmen bakış açısının farklı olması ile alakalı olabilir. Öğrenciler verilen eğitimin eksi yönlerini öğretmenler kadar idrak edemiyor olabilir. Burada fikir ayrılığının nedeni öğrenci ve eğitimciler arasındaki bilgi birikim farklarından kaynaklanıyor olabilir.

5.1.2. Mesleki müzik eēitimi veren okullarda yer alan elektrik gitar eēitimi kapsamında ēretici ve uygulama materyali kullanımına yönelik ērenci ve eēitimci görüşlerinden elde edilen bulgulara göre sonuç ve tartışma.

ēretici ve uygulama materyelleri ile ilgili sorulan sorulara verilen cevaplarda ērenciler tarafından, metot ve kitap gibi ēretici materyallerin mesleki müzik eēitimi veren kurumlarda elektrik gitar eēitimi için kullanılabilir kaynak olarak yeterli içerik ve sayıda olduēu görüşü n plana çıkmaktadır. Buna karşın eēitimcilerin görüşü bu kaynakların yeterli içerik ve sayıda olmadığı yönündedir. Eēitimciler tarafından kaynakların yetersiz olduēu düşüncesinin yaygın olmasının nedenleri; var olan kaynaklarda ele alınan konuların aynı çerçevede sıkışmış ve belli bir alana yoēunlařmıř olması, konulara derinlemesine deēinen kaynakların azlıēı, çok fazla konuyu birden ele alan fakat hepsine yzeyssel olarak deēinen kaynakların fazlalıēı, kaynakların sayısal olarak fazla olması ama içeriksel anlamda yzeyssel ve kendini tekrar etmesi olarak düşünülebilir. ērencilerin kaynakları deēerlendirirken ieriēe ve deēinilen konuların derinliēine deēil kaynaēın farklı bir çok konuya birden deēinmesi, konuların fazlalıēı ve var olan kaynakların sayısal olarak fazla olması bu alandaki kaynakların yeterli olduēu düşüncesini doēuruyor olabilir.

Uygulama materyalleri, elektrik gitar ve grup (ensamble) alışmaları için gerekli ekipmanların, elektrik gitar eēitimi veren mesleki müzik eēitimi kurumlarında yeterli oranda kullanılmadıēı görüşü ērenciler ve eēitimciler tarafından aēır basmaktadır. Bu düşüncenin aēır basması ülkemizin ekonomik durumunun global alanda ortalamanın gerisinde olmasına baēlanabilir. Bir diēer neden ise bu tür teknolojik aletlerin üretiminin ülkemizde yeterli oranda yer almaması ve bu konuda tamamen dışarıya baēımlı olmamız olabilir. Bu konuda asgari koşulların saēlanamaması eēitim kurumlarının bütçelerinin kısıtlı olması ve bütçe açıkları ile ilgili olabilir.

ērenciler ve eēitimciler tarafından, mesleki müzik eēitimi veren kurumlarda içerisinde elektrik gitarın yer aldıēı eēitim programı dahilinde müzik yazılım gibi imkanlardan yeterli oranda faydalanılmadıēı yönündeki düşünceler n plana çıkmaktadır. Bu düşünceleri n plana çıkaran nedenlerden biri ülkemizde ses teknolojileri ve ses mhendisliēi eēitiminin yaygın olmaması olabilir. Müzik teknolojileri eēitiminin mesleki müzik eēitimi veren tüm kurumların programlarında yer almaması kurumlarda

bu derslerin rahat işlenebileceği atölye ve laboratuvarların olmaması bu düşünceleri destekleyen nedenler olabilir.

5.1.3. Mesleki müzik eğitimi veren okullarda elektrik gitar eğitimi almış mezunların mesleki imkanları ile ilgili öğrenci ve eğitimci görüşlerinden elde edilen bulgulara göre sonuç ve tartışma.

Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda elektrik gitar eğitimi almış mezunların orkestra ve grup çalışmalarında kısmen de olsa başarılı bir şekilde yer alabilecekleri görüşü öğrenciler ve öğretmenler tarafından ağır basmaktadır. Bu görüşlerin ön plana çıkması ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda verilen eğitimin öğrencileri müzik icra etmeye yönlendirdiği ve bu yönde motivasyon sağladığı şeklinde yorumlanabilir. Müzik öğrencilerinin bir çoğu öğrencilik hayatlarında sahne ve icra deneyimlerini çeşitli müzik etkinliklerinin yer aldığı ortamlarda gerçekleştire bilmektedir. Bu ortamlar eğitim gördükleri kurum tarafından veya okudukları bölgede yer alan müzik işletmeleri tarafından sağlanmaktadır. Öğrencilerin bu ortamlarda icra deneyimlerini yaşamaları bir yandan da kendi motivasyon ve özgüvenlerine bağlıdır.

Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda elektrik gitar eğitimi almış mezunların sanatçı/icracı kimlikleri ile uluslararası düzeyde kendilerini müzikal kimlikleri ile kısmen ifade edebilecekleri görüşü öğrenciler ve öğretmenler tarafından ağır basmaktadır. Bu konuda öğrenci ve öğretmen görüşleri, öğrencilerin tam anlamıyla kendilerini ifade edebilecekleri yönünde değildir. Buna karşın öğrencilerin ulusal alanda kendilerini ifade etmekte büyük zorluklar çekmeyeceği gibi bir sonuç da çıkartılabilir. Bu konuda verilen cevaplarda arada kalma durumu söz konusudur. Bunun nedeni olarak ülkemizde gençlerin kendilerine ördükleri duvarları tam olarak aşamadıkları, kabuklarını kıramadıkları ve kendilerine koydukları engelleri aşdıkları takdirde özgüven duygusu ile başarılı olacakları şeklinde yorumlanabilir. Ülkemizin ekonomik ve teknolojik boyutta, özellikle teknoloji üretimi konusunda, uluslararası alanda geri pozisyonda kalması gençlerin kendilerini geri planda hissetmelerine neden oluyor olabilir. Bu durumun gençler üzerindeki etkisi, gençlerin kendini uluslararası platformlarda özellikle teknoloji ile bağlantılı alanlarda çok göstermemesine neden olabilir. Elektrik gitarın teknoloji ile olan bağlantısı elektrik gitar öğrencilerine bu noktada bir mental engel oluşturuyor olabilir.

Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda elektrik gitar eğitimi almış mezunların kendi branşlarında eğitimci olarak çalışabilecek teknik ve teorik bilgi birikime kısmen sahip oldukları görüşü öğrenciler ve öğretmenler tarafından ağır basmaktadır. Görüşler öğrencilerin kendi alanlarında eğitimci olarak çalışabilecekleri teknik ve teorik bilgi birikimine tam anlamıyla sahip olmadıkları ve aynı zamanda bu konuda öğrencilerin yetersiz olmadıkları yönündedir. Bu konuda da verilen yanıtlarda tam olarak keskin bir durum ortaya çıkmamaktadır. Bu durumun ortaya çıkması, ülkemizde hala elektrik gitar eğitimi anlamında bir geleneğin oluşmamasına bağlanabilir. Bu durumun öğrencilerin bireysel becerileri ve başarıları ile bağlantılı yönlerini tartışmak için öncelikle eğitim geleneğinin sağlamlaşması gerekmektedir.

Ülkemizde mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda elektrik gitar eğitimi almış mezunların, uluslararası kurumların lisans üstü kabul sınavlarında kısmen başarılı olacakları görüşü öğrenciler ve öğretmenler tarafından ağır basmaktadır. Bu konuda öğrencilerin ve öğretmenlerin verdiği cevaplar aslında bu alandaki eğitimin genel durumunun bir özeti olarak kabul edilebilir. Elektrik gitar ülkemiz sınırları dışında gelişmiş bir enstrumandır, buna bağlı olarak enstrümanın eğitimi de ülkemiz sınırları dışında gelişmiş ve yaygınlaşmıştır. Bu eğitimin ülkemizde gelişmesi ve yaygınlaşması için dışarıdan destek almak gerekmektedir. Öğrencilerin bu konuda kendilerini geri planda hissetmesi kendilerini uluslararası alanda, özellikle akademik alanlarda göstermelerine engel olmaktadır. Burada engelleyici olan öğrencilerin becerileri, yetenekleri ve öğrenme kapasitelerinden ziyade, eğitim ortamlarının azlığı, eğitim programlarının tasarlanma süreçleri, materyal kullanım ve ulaşım güçlükleri, uluslararası alanda ülkemizin geri planda olduğu düşüncesinin yaygın olarak benimsenmesi olabilir.

5.1.4. Türkiye’de elektrik gitar eğitiminin güncel durumu ile ilgili öğrenci ve eğitimci görüşlerinden elde edilen bulgulara göre sonuç ve tartışma.

Türkiye’de elektrik gitar eğitiminin güncel durumu ile ilgili öğrenciler verdikleri yanıtlarda, bu alanda akademik eğitim ortamlarının sayıca yetersiz olduğu, içerisinde elektrik gitarın yer aldığı mesleki müzik eğitimi veren kurumların ekipman sağlama konusunda yetersiz kaldığı, mesleki müzik eğitimi veren kurumlar dışında özengen

eğitim kurumlarında bu eğitimin programsız şekilde yürütüldüğü, bu alanda yapılan çalışmaların geçmişe oranla artış sağladığı ve ileriye dönük olarak umut verici gelişmeler olduğu görüşlerini paylaşmışlardır.

Türkiye’de elektrik gitar eğitiminin güncel durumu ile ilgili eğitimcilerin verdikleri yanıtlardan çıkartılan sonuçlara göre; elektrik gitar eğitiminin ülkemizdeki akademik ortamlarda yer alması bireysel çabalar neticesinde varlık gösterdiği, bu alanda, ülkemizde akademik eğitim ortamlarının sayıca yetersiz olduğu, hak ettiği yeri bir an önce bulması gerektiği, Türkiye’de gitar (klasik) eğitiminin akademik ortamlara geç girmiş olmasının negatif etkilerini diğer gitar türlerinin akademik ortamlara girmesi hususunda kendini gösterdiği düşünülmektedir. Konunun iki yönlü (kurum – öğrenci) ele alınması, bu kurumlarda eğitim almak isteyen öğrencilerin üniversiteye gelinceye kadar ki bilgi/bilinç/eğitim düzeyinin ne olduğu hususunun dikkate alınması gerektiği, elektrik gitarın ülkemizde akademik ortamlara girmesi hususundaki eksikliklerinin tamamlanabilmesi için uluslararası düzeyde akademik ortamlarda yetişmiş uzman eğitimcilerin yetişmesi ve uluslararası akademik ortamlar ile işbirliği yaparak ulusal düzeye uygun bir programlama yapılması gerektiği düşünülmektedir.

5.1.5. Elektrik gitarın uluslararası düzeyde gerçekleşen eğitim ortamları ile ulusal düzeydeki eğitim ortamları arasında yapılan kıyaslamaya yönelik öğrenci ve eğitimci görüşlerinden elde edilen bulgulara göre sonuç ve tartışma.

Elektrik gitarın uluslararası düzeyde gerçekleşen eğitim ortamları ile ulusal düzeydeki eğitim ortamları arasında öğrencilerin yaptığı kıyaslamalar sonucunda; uluslararası eğitim ortamlarına kıyasla bu alanda ülkemizin geri planda olduğu, uluslararası eğitim ortamlarında sayısal olarak daha fazla akademik eğitim imkanı olduğu, uluslararası eğitim ortamlarındaki mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda ekipman sağlama konusunda daha fazla seçenek ve imkan bulunduğu, elektrik gitar eğitiminin daha yaygın olmasına bağlı olarak eğitim ve eğitimci kalitesinin daha yüksek olduğu, masterclass, workshop, konser gibi etkinliklerin uluslararası eğitim ortamlarında daha fazla önemsendiği ve bu etkinliklere ağırlık verildiği, sayısal olarak ülkemizden daha fazla yapıldığı düşünceleri paylaşılmıştır.

Elektrik gitarın uluslararası düzeyde gerçekleşen eğitim ortamları ile ulusal düzeydeki eğitim ortamları arasında eğitimcilerin yapmış olduğu kıyaslamalardan çıkartılan sonuçlara göre; ülkemizde verilen elektrik gitar eğitimi sadece az sayıdaki müzik bölümleri, tasarım fakülteleri altında bölüm ya da seçmeli ders olarak yer almaktadır. Uluslararası alanda, uzmanlaşmaya bağlı enstitü, okul gibi sadece bu konuya odaklanmış kurumlar bulunmaktadır. Uluslararası müzik eğitim kurumlarında öğrencilere batı müziği enstrümanları hem solist hem de bir orkestra üyesi olarak icra edebilecekleri şekilde öğretilmektedir. Bu konuda ülkemizde öğrenciler solist olarak icra edebilecekleri şekilde eğitim aldıkları, fakat orkestra üyesi olarak, gerçek dinamikleri olan, sayabileceği ve takip edebileceği bir orkestra ortamı ile eğitim alamadıkları düşünülmektedir. Farklar; imkanlar ortamlar ve tüm ekipman ve tüm kaynaklara erişebilirlik ve ulaşılabilirlik olarak kendini göstermektedir Uluslararası eğitim ortamları ile ulusal eğitim ortamları kıyaslandığında konser, müzayede, çalışma gibi etkinlikleri izleme/dinleme ortamları ülkemizde yetersiz kalmaktadır.

5.2. Öneriler

Sunum, seminer ve sempozyum gibi akademik ortamlarda düzenlenen etkinliklerde, elektrik gitar eğitiminin ülkemizdeki güncel durumu ile ilgili bilgilerin, öğrenci ve eğitimciler ile paylaşılması bu konuda bir farkındalık yaratılması ve konu ile ilgili kişilerin bu alana daha fazla eğilmesi önerilmektedir.

Kurumlara yönelik öneriler; araştırmanın sonuçları doğrultusunda mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda elektrik gitar eğitiminin sayıca yetersiz olduğu görüşü hem öğrenciler hem de eğitimciler tarafından ifade edilmiştir. Bu kurumların eğitim programlarında elektrik gitar eğitimine daha fazla yer verilmesinden önce, bu araştırmanın sonuçları incelenerek, aktif eğitim veren kurumların iyi bir örnek teşkil etmesi için var olan eğitim programlarında, işleyişlerinde, materyal sağlama ve çalışma ortamlarının fiziki koşullarında iyileştirmeler yapılması önerilmektedir. Bu iyileştirmeler; eğitim programı hazırlanırken elektrik gitar eğitimi destekleyici teorik ve uygulamalı derslerin uyumlu şekilde planlanması, program içerisinde elektrik gitar ile birlikte orkestra ve grup çalışmaları gerçekleştirebilecek diğer enstrümanlara yer verilmesi, grup ve orkestra çalışmalarının dersler ile yoğunlaştırılması, eğitim ortamını

destekleyici workshop, masterclass, konser ve seminer gibi etkinliklerin arttırılması, bu konuda yer ve ekipman sağlaması için müzik mağazaları ile ortak çalışmalar yürütülmesi, öğrencilerin bireysel çalışmalarını yapabilecekleri, içinde altyapı ile çalışma imkanı sağlayacak gitar amplifikatörü, enstrüman kablosu, masa, sandalye, çalışma aynası ve nota sehpası bulunan yalıtımlı bireysel çalışma odaları ile asgari fiziki koşulların sağlanması, grup ve orkestra çalışmalarını yapabilecekleri yalıtımlı ve içerisinde gerekli tüm ekipmanların (mikser, hoparlör, gitar amplifikatörleri, iki adet elektro gitar bir adet bas gitar ve davul vb.) yer aldığı çalışma stüdyoları gibi asgari şartların sağlanması, metod, kitap gibi öğretici materyallerin okul kütüphanelerinde yer verilmesi ve öğrencilerin bu kaynakları aktif olarak kullanması için teşvik edilmesi, kurumların alanda yaşanan teknolojik gelişmeleri mümkün olduğunca yakından takip etmesi, eğitim programlarında müzik yazılım ve ses kayıt teknolojileri ile ilgili derslerin yer alması önerilmektedir. Lise düzeyinde mesleki müzik eğitimi veren kurumların bünyelerinde elektrik gitarın çalgı olarak seilebilmesinin nnn aılması, Bu bağlamda müzik ğretmeni yetiştiren kurumlarda en azından seçmeli ders olarak elektrik gitar eğitimi verilmesi önerilmektedir.

Eğitimcilere yönelik öneriler; eğitimcilerin, yurtdışında bu alanda nc olan kurumlar ile bağlantı kurup, oradaki program, müfredat ve işleyiş ile ilgili detaylı bilgi edinmesi, alandaki bireysel becerilerini arttırması ve edinilen bilgi, becerilerin ülke şartlarına uygun şekilde düzenlenerek uygulamaya konması önerilmektedir. Eğitimcilerin alan ile ilgili makale, bildiri gibi akademik çalışmalar ile bu alanda var olan akademik çalışma eksikliğini tamamlamaya yönelik somut çalışmalar sunması önerilmektedir. Eğitimcilerin eğitim kalitesini arttıracak farklı öğrenme ve öğretme kuram ve yaklaşımlarını araştırarak elektrik gitar eğitiminde aktif olarak kullanılabilecek hale getirmeleri önerilmektedir.

Araştırmacılara yönelik öneriler; bu alana ilgisi olan araştırmacıların elektrik gitarın mesleki müzik eğitimi veren liselerde kullanımına yönelik çalışmalar yapması, eğitimin liselerde gerçekleşmesi için gereken koşulların tespit edilmesi, bu yönde eğitimci ve ğrenci görüşlerinin alınması ve bunların raporlaştırılması önerilmektedir. Günümüzde benimsenen öğretme öğrenme metotlarının elektrik gitar eğitimi ile uyumlu hale getirilip öğrencilerin yeterlilik algılarına, motivasyonlarına olan etkilerinin araştırmacılar tarafından incelenmesi tavsiye edilmektedir.

KAYNAKLAR

- Banks, Z. M. (2013). The Electric Guitar in Contemporary Art Music. Sydney Conservatorium of Music, Sydney University.
- Breed, G. (1890). "Method And Apparatus For Producing Musical Sounds By Electricity" Google Patents, <https://patents.google.com/patent/US435679A/en> (Erişim Tarihi: 08 Haziran 2019)
- Demirbatır, R. E. (1993). Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Bölüm Girişteki Müzikal Başarılarıyla Birinci Yıl Sonundaki Müziksel Başarılarının Karşılaştırılarak İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Faraday Yasası. <http://www.elektrikrehberiniz.com/elektrik/faraday-yasasi-20989/> (Erişim Tarihi: 24 Haziran 2019)
- Fender, C. L. (1956) "Tremolo Device For Stringed Instrument" Google Patents, <https://patents.google.com/patent/US2741146A/en> (Erişim Tarihi: 08 Haziran 2019)
- Gönen, M. R. (2008). Eğitim Fakülteleri Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dallarında Modern Gitar Metodlarının Uygulanması Kapsamında Elektrik Gitara Bakış, Yüksek Lisans Tezi, Van.
- Hill, M. W. (2008). George Breed and His Electrified Guitar of 1890. *The Galpin Society Journal*, 61, 193-203.
- Hill, M. W. (2013). George Beauchamp And The Rise Of The Electric Guitar Up To 1939. (PhD, The University of Edinburgh, 2013) <https://patents.google.com/patent/US2781685A/en?q=pich&q=changing&q=attachment&q=guitar&oq=pich+changing+attachment+guitar> (Erişim Tarihi: 08 Haziran 2019)
- Ingram A. 2001, A concise history of the electric guitar, Mel Bay Publications, S.7-8
- İlhan, M. 2016, Açık Uçlu Sorularla Yapılan Ölçmelerde Klasik Test Kuramı ve Çok Yüzeyle Rasch Modeline Göre Hesaplanan Yetenek Kestirimlerinin Karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 31(2), 346-

368. (<http://efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/2121-published.pdf>)

- Karasar, N. (1998), Araştırmalarda Rapor Hazırlama. Ankara: Nobel
- Karasar, N. (1999), Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel
- McGovern, C. (2004) The Electric Guitar in the American Century. Andre Millard (Ed.) *A History of An American Icon*. USA: The Johns Hopkins.
- Oğuzkan, F. (1974). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Önen, U. (2016). Ses Kayıt ve Müzik Teknolojileri. İstanbul: Çitlembik
- Özay, A. D. (2017). Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Elektrogitarın Bireysel Çalgı Olarak Kullanılmasına Yönelik Bir Öneri, Yüksek Lisans Tezi, Ankara
- Özen, A. (2017). Elektro Gitar Eğitiminde Caz, Fusion ve Rock Türleri Arasındaki Kesişmeler, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Özen, N. (2004). Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 57-63.
- Öztürk, H. (2006). Türkiye'de Gençlere Uygulanan Elektrogitar Öğretimine Yapılan Genel Yaklaşımlar, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Pakarinen, J., Yeh, D. T. (2009). A Review of Digital Techniques for Modeling Vacuum-Tube Guitar Amplifiers. *Computer Music Journal*, 33, 85-100.
- Piji, D. (2013). Müzik öğretmeni adaylarına yönelik piyano ile eşlik alanında yeterlik algısı ölçeğinin geliştirilmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 26(26), 111-132. (<http://e-dergi-marmara.dergipark.gov.tr/maruaebd/issue/382/2508>)
- Say, A. (2012). Müzik Sözlüğü (Dördüncü Basım), Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Say, F. (2002). Uçak notları (Dördüncü Basım), Ankara: Müzik Ansiklopedisi
- TDK, (2018), Güncel Türkçe Sözlük, Yükselteç-Amplifikatör, sozluk.gov.tr. (Erişim Tarihi: 06 Haziran 2019)
- Uçan, A. (2018). Müzik Eğitimi (4. Baskı), Ankara: Arkadaş.
- Uslu, M. (1998), Türkiye'de Çalgı Eğitiminin Yaygınlaştırılması Ve Geliştirilmesi, Doktora Tezi, İstanbul.

- What's a Humbucker. <https://www.seymourduncan.com/blog/the-tonegarage/what-is-a-humbucker> (Erişim Tarihi: 16 Mayıs 2019)
- White, R. C. (1957), "Pitch Changing Attachment For Stringed Music Instrument" Google Patents,
- Yener, S., Apaydınlı, K. (2016). Türkiye’de Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumların Çeşitliliği ve Mezunların İstihdam Sorunları. *International Journal of Social Science*, 42, 225-249.
- Yıldırım, A. ve şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara. Seçkin Yayıncılık.

EKLER

Ek-1: Eğitimci Anketi

ELEKTRİK GİTARIN MESLEKİ MÜZİK EğİTİMİ VEREN OKULLARDA KULLANIMINA YÖNELİK EğİTİMCİ VE ÖğRENCİ GÖRÜŞLERİ

EğİTİMCİ ANKETİ

Sayın katılımcı, elektrik gitarın mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda kullanımına yönelik görüşleriniz doğrultusunda aşağıdaki anket sorularını değerlendirmenizi rica ederiz?

Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Öğr. Gör. Dr. Melih GÜZEL, İbrahim BİRDAL

Demografik Bilgiler

A. Mesleki Deneyim: 1-5 yıl () 6-10 yıl () 11-15 yıl () 16-20 yıl ()
21 ve Üstü ()

Anket Soruları		Evet	Kısmen	Hayır	
Program	1	Türkiye’de ki mesleki müzik eğitimi veren kurumların eğitim programları içerisinde <u>elektrik gitar eğitimine yeterli sayıda</u> yer verildiğini düşünüyor musunuz?			
	2	Eğitmen olarak görev yaptığınız okulda yer alan elektrik gitar derslerinin teorik ve uygulamalı derslerle uyumlu şekilde programlandığını düşünüyor musunuz?			
Materyal	3	Var olan güncel metod, kitap, yazılı notasyon vb. öğretici materyallerin , mesleki müzik eğitimi veren okullarda yer alan elektrik gitar eğitiminde kullanılabilir bir kaynak olarak yeterli içerik ve sayıda olduğunu düşünüyor musunuz?			
	4	Çalıştığınız kurumda, içerisinde elektrik gitarın yer aldığı eğitim programında gitar amplifikatörü, enstrüman kablosu, ensemble çalışmaları için mikser, aktif pasif hoparlör vb. uygulama materyalleri <u>yeterli oranda</u> kullanılıyor mu?			
	5	Çalıştığınız kurumda, içerisinde elektrik gitarın yer aldığı eğitim programında, müzik yazılım gibi teknolojik			

		imkanlardan yeterli oranda faydalanılıyor mu?			
Mesleki İmkan	6	Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, mesleki yaşamlarında, orkestra ve grup (ensemble) gibi profesyonel müzikortamlarında başarılı bir şekilde yer alabileceklerini düşünüyor musunuz?			
	7	Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, sanatçı/icracı kimliği ile uluslararası düzeyde kendilerini müzikal olarak ifade edebileceklerini düşünüyor musunuz?			
	8	Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren okullardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, kendi branşlarında eğitimci olarak çalışabilecek teknik ve teorik donanıma sahip olduğunu düşünüyor musunuz?			
	9	Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren okullardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin uluslararası eğitim kurumlarının lisansüstü programlarına başvurduklarında kabul edileceklerini düşünüyor musunuz?			

Açık Uçlu Sorular

1. Türkiye de elektrik gitar eğitiminin güncel durumu ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
2. Elektrik gitarın Uluslararası düzeyde gerçekleşen eğitim ortamları ile ulusal düzeydeki eğitim ortamları kıyaslandığında farklar var mıdır? Var ise sizce bu farklılıklar neler olabilir?

Ek-2: Öğrenci Anketi

ELEKTRİK GİTARIN MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ VEREN OKULLARDA KULLANIMINA YÖNELİK EĞİTİMCİ VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

ÖĞRENCİ ANKETİ

Sayın katılımcı, elektrik gitarın mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda kullanımına yönelik görüşleriniz doğrultusunda aşağıdaki anket sorularını değerlendirmenizi rica ederiz?

Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Öğr. Gör. Dr. Melih GÜZEL, İbrahim Birdal

Demografik Bilgiler

B. Yaş: 18-22 () 23-27 () 28-32 ()
33-37 () 38-42 () 43 ve üstü ()

C. Cinsiyet: Kadın () Erkek ()

D. Dinlediğiniz Müzik Türleri: Klasik Müzik () Caz () Blues ()
Rock () Heavy Metal () Funk ()
Reggae () Folk ()
Diğer (Belirtiniz)

Anket Soruları			Evet	Kısmen	Hayır
Program	1	Türkiye'deki mesleki müzik eğitimi veren kurumların eğitim programları içerisinde elektrik gitar eğitimine <u>yeterli sayıda yer verildiğini</u> düşünüyor musunuz?			
	2	Öğrencisi olduğunuz kurumda yer alan elektrik gitar derslerinin teorik ve uygulamalı dersler ile <u>uyumlu şekilde programlandığını</u> düşünüyor musunuz?			
Materyal	3	Var olan güncel metod, kitap, yazılı notasyon vb. öğretici materyallerin, mesleki müzik eğitimi veren okullarda yer alan elektrik gitar eğitiminde <u>kullanılabilir bir kaynak olarak yeterli içerik ve sayıda</u> olduğunu düşünüyor musunuz?			
	4	Öğrencisi olduğunuz kurumda, içerisinde elektrik gitarın yer aldığı eğitim programında gitar amplifikatörü,			

		enstrüman kablosu, ensemble çalışmaları için mikser, aktif pasif hoparlör vb. uygulama materyalleri <u>yeterli oranda</u> kullanılıyor mu?			
	5	Öğrencisi olduğunuz kurumda, içerisinde elektrik gitarın yer aldığı eğitim programında, müzik yazılım gibi <u>teknolojik imkanlardan yeterli oranda</u> faydalanılıyor mu?			
Mesleki İmkan	6	Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, mesleki yaşamlarında, orkestra ve grup (ensemble) gibi profesyonel müzik ortamlarında başarılı bir şekilde yer alabileceklerini düşünüyor musunuz?			
	7	Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren kurumlardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, sanatçı/icracı kimliği ile uluslararası düzeyde kendilerini <u>müzikal olarak ifade edebileceklerini</u> düşünüyor musunuz?			
	8	Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren okullardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin, kendi branşlarında eğitimci olarak çalışabilecek <u>teknik ve teorik donanıma sahip</u> olduğunu düşünüyor musunuz?			
	9	Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren okullardan mezun olan elektrik gitar öğrencilerinin uluslararası eğitim kurumlarının lisans üstü programlarına başvurduklarında <u>kabul edileceklerini</u> düşünüyor musunuz?			

Açık Uçlu Sorular

1. Türkiye de elektrik gitar eğitiminin güncel durumu ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
2. Elektrik gitarın Uluslararası düzeyde gerçekleşen eğitim ortamları ile ulusal düzeydeki eğitim ortamları kıyaslandığında farklar var mıdır? Var ise sizce bu farklılıklar neler olabilir?